

Res Academicae

**Biuletyn Informacyjny
Akademii im. Jana Długosza
w Częstochowie
1/2009**

Pamięci Redaktora Podobińskiego

Fot.: P. Urbaniak

Przyjaciele Stanisława Podobińskiego uczcili pamięć Redaktora

Anna Podobińska odsłania tablicę pamiątkową

Studenci Teatru „na Jana” z krótkim programem artystycznym

Delegacja AJD w trakcie wizyty w Niemczech

*Spotkanie podczas obrad w Landtöga,
fot. arch.: M. Skowrońskiego*

*Podczas obrad w Mannheim,
fot. arch.: M. Skowrońskiego*

Od Redakcji

Idzie wiosna, czyli świat zmienia swe oblicze zrzucając senną i ciężką zimową powłokę przechodzi metamorfozę skutkującą nie tylko codzienną letnią odzieżą, ale i większym zaangażowaniem w życie... Tak samo my, Drogie Czytelniczki i równie Czcigodni Czytelnicy, pełni wiary w siebie, własne chęci i możliwości zaangażujemy się i chwytajmy chwile ulotną i leciwą... Być może inspiracją ku temu będą Targi Pracy, Edukacji i Projektów Europejskich, które odbędą się równoległe z Dniem Otwartym AJD? Pomysł doskonały, tym bardziej że zamierzamy nie tylko promować się, ale także dokonać próby pokazania częstochowianom (i liczymy pocichu że nie tylko), osiągnięć i dorobku naukowego pracowników i studentów Akademii, którzy zgodzili się pokazać na chwilę „Uczelnię od kuchni”...

Swój pierwszy „roczek” i związany z tym pierwszy jubileusz obchodził Wydział Nauk Społecznych AJD. Poprosiliśmy Dziekana Romualda Derbisa o krótkie podsumowanie i wyjawienie planów na przyszłość. Co z tego wyszło? – odpowiedzi szukajcie w numerze... Redakcja życzy pracownikom i studentom kolejnych pełnych sukcesów lat.

W „Res 1/2009” odnotowujemy szereg ciekawych wydarzeń kulturalnych, gdzie swój udział mieli nasi pracownicy lub przyjaciele. W myśl tego, miłośnicy krajoznawstwa i sztuki mieli możliwość zwiedzenia wystawy Zdzisława Wiatra - zatytułowanej „Pejzaże prawosławne”. Jej autor zwraca uwagę widza nie tylko na prawosławie w Polsce, ale poprzez swoje prace zachęca do odwiedzenia wschodu i południa Polski. Zbliżają się długie weekendy, święta, a w perspektywie, mając już wakacje. Może więc warto już pomyśleć o letnim wypoczynku i zamiast ciepłych mórz podążyć szlakiem starych cerkwi, wietrznych połonin czy meandrujących przez Podlasie Bugu lub Narwi?

Redakcja

SPIS TREŚCI

Od Redakcji	3
O edukacji, pracy i środkach unijnych	4
Rynek pracy pod lupą doradcy	5
O promocji słów kilka	6
Promocja rekrutacji	7
Ważna pomoc dla studentów AJD	8
Puchar dla AJD	8
Marzy nam się nowy budynek... ..	9
Podziękowania z Muzeum Mickiewicza	9
Rozważania o nowej podstawie programowej z fizyki ..	10
Seminaria wydziału Matematyczno-Przyrodniczego ..	11
Wykład profesora Pšenaka	13
Ważne spotkanie pedagogów	14
Profesor zw. dr hab. Włodzimierz Brzezina (1926-2008)	16
Z serca i ze śpiewem na ustach	18
Redaktor Stanisław Podobiński (1950-2003)	19
Pociąg, który bombardował czołgi	22
„Bystre 14”	22
Księstwo Warszawskie w historii i tradycji napoleońskiej	23
Jasna Góra w zbiorach Biblioteki Głównej AJD	24
Stypendystka „Młodej Polski”	24
Europeana – cyfrowa kolekcja europejskiego dziedzictwa kultury.....	25
Międzynarodowy Dzień Wolontariusza na AJD	26
Wyróżnienie dla studentki	26
Wycieczka do sejmu	27
Żeby leciał jak najdalej... ..	27
Projektor – wolontariat studencki	28
W skrócie... ..	28
„Posłuchaj czego nie mówię”	29
Studencka gazeta on-line Wydziału Pedagogicznego – ruszyła!	30
Europejskie ramy kwalifikacji część I	31

Staropolskim zwyczajem
w Dniu Zmartwychwstania Pańskiego
wszelkich serdeczności
pracownikom, studentom
i przyjacielom
życzy
Rektor i Prorektorzy

O EDUKACJI, PRACY I ŚRODKACH UNIJNYCH

Już po raz czwarty odbędą się Targi Pracy, Edukacji i Projektów Europejskich oraz Dzień Otwarty Uczelni. Impreza odbędzie się w najnowszym budynku Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie – Akademickim Centrum Sportowym, mieszczącym się przy ul. Dembińskiego 6 w Częstochowie.

– Chcemy przybliżyć młodzieży możliwości zdobycia atrakcyjnego zatrudnienia bądź odbycia stażu w lokalnych – i nie tylko – firmach. W tym celu w Targach weźmie udział kilkudziesięciu wystawców z Częstochowy i terenu środkowej oraz południowej Polski – mówi mgr Łukasz Bednarczyk, jeden z współorganizatorów Targów. – Równolegle zaplanowaliśmy warsztaty, które mają umożliwić poprawę asertywności, przybliżą zasady, jakimi rządzą się poszukiwania stałej pracy czy stażu. Dotychczas zgłosiło się ponad 40 instytucji. Mam nadzieję, że każdy odwiedzający znajdzie coś dla siebie... Wszystkich zainteresowanych zapraszamy do odbycia warsztatów poświęconych sposobom pozyskiwania środków z Unii Europejskiej. Dzięki radom specjalistów tajniki i kryteria, jakimi rządzi się wnioski unijne, przestaną straszyć i odbierać chęci do budowy projektu i ich finansowania.

Do odwiedzenia Targów zapraszamy również osoby szukające atrakcyjnych kierunków studiów. Zapraszamy również na Dni Otwarte Akademii im. Jana Długosza. Zaprezentujemy wyczerpującą ofertę AJD, która już teraz proponuje studia I, II i III stopnia w ponad 20 kierunkach oraz kilkadziesiąt ofert studiów podyplomowych. W trakcie zaprezentują się Wydziały oraz Instytuty prezentujące swoją ofertę kształcenia. By urozmaicić prezentację, pracownicy AJD przygotowali szereg wykładów, doświadczeń i pokazów. W programie znajdują się m. in.: prezentacje informatyków, dzięki którym będzie można dowiedzieć się więcej o linuxie czy poznać zasady finansowych gier edukacyjnych. Pokaz zastosowania i pracy robotów zorganizuje Laboratorium Budowy Robotów AJD. Zapraszamy również na pokazy z zakresu grafiki komputerowej oraz na prezentacje przygotowane w planetarium. Nie zabraknie pokazów z fizyki i chemii. Planujemy również popisy muzyków oraz warsztaty plastyczne.

Organizatorami Targów są:

- Biuro Promocji i Karier AJD,
- Zakład Doradztwa Zawodowego Wydziału Pedagogicznego AJD,
- Samorząd Studencki AJD,
- Koło Młodych Doradców Zawodowych WP AJD.

IV Targi Pracy, Edukacji i Projektów Europejskich
Dzień Otwarty Akademii im. Jana Długosza

31 marca 2009 roku
 godz. 9:00-15:00

ul. Dembińskiego 6
 budynek Akademickiego Centrum Sportowego
 (wejście od Alei Armii Krajowej 13/15)

W programie:

- Prezentacja wystawiennicza firm
- Oferta AJD – prezentacja kierunków
- Oferta edukacyjna regionu
- Wykłady, warsztaty i pokazy
- Występy artystyczne
- „Studia przyszłości dla najmłodszych” – zajęcia i zabawy dla przedszkolaków

... oraz inne niespodzianki...

PATRONI HONOROWI

- JM Rektor Akademii im. J. Długosza
- Dyrektor WUP w Katowicach
- Prezydent Miasta Częstochowa
- Dyrektor PUP w Częstochowie

PATRONI MEDIALNI

- gazeta
- RMF MAXXX
- ORION

ORGANIZATORZY

Biuro Promocji i Karier AJD
 Zakład Doradztwa Zawodowego Wydziału Pedagogicznego AJD
 Samorząd Studencki WP AJD

WYSTAWCY

- caritas
- British Centre
- British School
- CHP
- dobreszkolacy
- G.B. GARAŻE
- OHF
- OHF
- PDM
- AWANS
- POŁ
- MOPS Częstochowa
- APUS

Patronami IV Targów Pracy i Edukacji są:

- JM Rektor AJD dr hab. inż. Zygmunt Bąk, prof. AJD,
- Prezydent Częstochowy dr inż. Tadeusz Wrona,
- Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach Przemysław Koperski,
- Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie Andrzej Perliński.

Patronami medialnymi są:

- Radio RMF Maxxx,
- Telewizja Orion,
- Gazeta Wyborcza.

Więcej informacji o Targach można uzyskać u mgr. Łukasza Bednarczyka (pracownika Zakładu Doradztwa Zawodowego) nr tel. 0 692 776 548, e-mail: zdz@ajd.czyst.pl. Natomiast w pozostałych sprawach: Biuro Promocji i Karier AJD, nr tel. 034 37 84 363, e-mail: biurokarier@ajd.czyst.pl lub m.makowski@ajd.czyst.pl.

Zapraszamy firmy, przedsiębiorstwa, instytucje do prezentacji własnego dorobku i oferty. Do odwiedzenia ekspozycji zapraszamy 31 marca 2009 roku, w godz. 9 – 15. Udział i wstęp na teren Targów jest bezpłatny.

Marek Makowski

RYNEK PRACY POD LUPĄ DORADCY

*Delegacja Akademii im. Jana Długosza na czele z JM Rektorem
dr. hab. inż. Zygmuntem Bąkiem, prof. AJD, złożyła roboczą wizytę w kilku niemieckich uczelniach.
Inicjatorem i pilotem polskiej był pracownik AJD prof. Joachim Erthelt.*

Pierwsza część wizyty to pobyt w Uniwersytecie w Heidelbergu. Członkowie delegacji wzięli udział w spotkaniu poświęconym tworzeniu uczelnianej sieci w ramach Erasmusa – „Network for Innovation in Career Guidance Studies in Europe”. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele kilku europejskich uczelni: University of East London, Inetop/Cnam (Francja), University of Padua (Włochy), Universitaet Lausanne (Szwajcaria), Slovak University of Technology in Bratislava, Ruprecht-Karls-Universitaet Heidelberg, oraz HdBA (Niemcy). W trakcie posiedzenia przedstawiciele uczelni przedyskutowali i opracowali założenia do planu utworzenia programu w ramach Erasmusa, który umożliwi badania potrzeb rynku pracy w zakresie poradnictwa i doradztwa zawodowego w Europie w latach 2009–2011. Wpłynąć ma to na ujednoczenie systemu doradztwa zawodowego na starym kontynencie.

W drugiej części wizyty przedstawiciele AJD odwiedzili nasz partnerski Uniwersytet Koblenz-Landau. Uczestniczyli w spotkaniach z prezydentem Uczelni prof. Romanem Heiligentalem oraz jego zastępcą prof. Eckhardem Friedrichem. Rozmawiano o możliwościach nawiązania i pogłębienia współpracy w ramach programu Erasmus oraz w ramach umów dwustronnych. Uczestnicy delegacji wzięli także udział w posiedzeniu Landtagu. Spotkanie miało wyjątkowy charakter, gdyż było poświęcone obchodom 10. rocznicy nawiązania współpracy pomiędzy Krajem Związkowym Palatynatu Nadrenii a Województwem Opolskim. W uroczystym posiedzeniu wzięli udział przedstawiciele władz niemieckich raz Wojewoda i Marszałek Województwa Opolskiego. Wizyta w Niemczech odbyła się w dniach 1–4 lutego 2009 roku. W składzie delegacji obok rektora AJD znaleźli się: Dziekan Wydziału Pedagogicznego dr hab. Andrzej Gofron, prof. AJD oraz kierownik Działu Współpracy z Zagranicą mgr Mirosław Skowroński.

*Marek Makowski
(fotografie z pobytu delegacji w Niemczech
na skrzydełkach numeru)*

O PROMOCJI SŁÓW KILKA

W dniach 4–7 lutego pracownicy Biura Promocji i Karier AJD uczestniczyli w XII Konferencji Stowarzyszenia PR i Promocji Uczelni Polskich. Spotkanie było doskonałą przestrzenią do zapoznania się z dokonaniem innych uczelni na polu promocji, podjętych w tej materii działań i planów. W spotkaniu uczestniczyło ok. 120 osób, reprezentujących największe i najzacześniejsze polskie uczelnie oraz szereg innych mniejszych szkół, w tym także prywatnych.

Duże wrażenie na zebranych zrobił ośrodek wrocławski, gdzie prelegent dr Marek Zimnak (nota bene prezes Zarządu Stowarzyszenia PR i Promocji Uczelni Polskich „Prom”) dzielił się swoimi doświadczeniami. Zwrócił uwagę na potrzebę konsolidacji i tworzenia konsorcjów uczelni, które zbierają wspólnie doświadczenia oraz korzystając ze wspólnie zainwestowanych środków, szukają i pracują nad pozyskaniem jak największej liczby studentów. Takie działania podjęto we Wrocławiu już przy okazji rekrutacji na rok akademicki 2007/2008. We wszelkie działania włączyło się miasto, reprezentujące szeroko pojmowany region. Przedstawiciele wrocławskich uczelni wynajęli autobus, którym w liczbie 12 osób udali się na Ukrainę. Odwiedzili kilka dużych ukraińskich miast, w których spotykali się z młodzieżą i zachęcali do podjęcia studiów we Wrocławiu. Spożytkowali ponad 2 tony materiałów promocyjnych, spotykali się z dziesiątkami młodych ludzi. Wzbudziła zainteresowanie również wśród pracowników ukraińskich uczelni. W efekcie w 2007 roku zanotowano pozyskanie blisko 30 studentów, w roku 2008 już ponad 60, a w 2009 liczą na zwiększenie tej liczby.

Na konferencji..., fot. M. Makowski

Innym ciekawym pomysłem jest promowanie poza uczelnią podczas organizowanych przez Ośrodek Akademicki (czyt. konsorcjum) koncertów. W podobny sposób, jak było to poprzednio, zorganizowano autobus, którym zespół muzyczny wraz z pracownikami promocji jeździł po Polsce i zachęcał do studiowania we Wrocławiu. Efekt? – ponoć gwarantowany. Ośrodek wrocławski dba również o zaistnienie na arenie samego Wrocławia. Organizatorzy przedsięwzięcia sugerowali, że nie warto „rzucać” się od razu na całą Europę. Warto spokojnie zaplanować akcję na jeden kraj, stworzyć w oczach jego mieszkańców wizję, iż warto studiować nie tylko w Polsce, ale np. we Wrocławiu lub... Częstochowie!

Organizowane są koncerty chórów akademickich, które w większym niż jeden gronie wyśpiewują „Gaudeamus igitur...” z okazji inauguracji roku akademickiego. Akcja ma zachęcać do studiowania we Wrocławiu i wytwarzać klimat przyjazny studentom.

Razem z uczelniami idzie w parze miasto. Nie szczędzi przychylności i chyba nawet samej „miedzi” (nawet w kuluarach nie dowiedzieliśmy się „o jakie sumy chodzi...”), by Wrocław stał się w przyszłości najważniejszym i największym ośrodkiem akademickim w kraju. Włodarze miasta wiedzą, że wykształcony człowiek to szansa na przyciągnięcie inwestora, gdyż nie tylko liczą się pieniądze, ale również sam student jest już wartością nadrzędną.

– Skończyły się czasy promocji w pojedynkę – mówi dr Marek Zimnak. – Czas zewrzeć szyki i popracować nad promocją całego ośrodka akademickiego, który ma silne umocowanie w mieście i całym regionie.

Nie do przecenienia wydaje się być również obraz (prestiz) miasta lub ośrodka, który jednak nie buduje się na jednej płaszczyźnie, a co najmniej kilku. Nie powstaje on w oczach odbiorcy w jeden sezon czy dwa lata. Jest to niestety, praca na lata.

Potwierdzenie tej koncepcji myślenia znaleźliśmy w kuluarowych rozmowach, gdzie ze zdaniem wrocławian zgadzali się pracownicy uczelni lubelskich, warszawskich, krakowskich czy białostockich. Dla pokrzepienia, a może z czystej

przekory dodam, iż nawet tam nie dotarło jeszcze tego typu myślenie, chociaż wydaje się, że „Wrocław dawno drzwi wyważył” (sic!)

W trakcie konferencji udało się nawiązać kontakt z firmą zajmującą się bezpłatnym montażem ekranów, dzięki którym można na terenie uczelni kolportować materiały promocyjne (np. w 3 najbardziej reprezentatywnych budynkach AJD). Innym ciekawym pomysłem jest nawiązanie współpracy z ogólnopolską telewizją Patio TV, która w całości jest adresowana do studentów oraz osób młodych zamierzających podjąć studia wyższe.

Podczas spotkania padło wiele na temat nowoczesnych mediów w promocji. Budowany przez lata świat multimedialny powoli zbiera swoje żniwo w postaci coraz większej rzeszy amatorów-poszukiwaczy wiedzy w Internecie i przy jego pomocy. Warto więc budować pozytywny wizerunek w tymże świecie i starać się przynajmniej tam zaistnieć.

Spotkanie udowodniło, że duży wpływ na kształtowanie wyboru podejmowanych przez młodych decyzji mają także media pisane, plus radio i telewizja. Trzeba z nimi żyć dobrze. Starać się być w stosunku do dziennikarzy przyjaznym, budując w ten sposób pozytywne myślenie mieszkańców regionu o rodzimej uczelni.

W kularach poruszyliśmy sprawę finansowania promocji uczelni. Okazuje się, że w wielu polskich ośrodkach, uczelniach nadal sprawa ta jest niedoceniona. Pieniądzy – zdaniem reprezentantów – jest mało, ba, niektóre uczelnie nie mają na ten cel wydzielonego budżetu, co może powodować trudności w planowaniu i realizacji poszczególnych zamierzeń, a w konsekwencji czerpania zysków w postaci studentów...

Spotkanie stało się przyczynkiem do budowy nowych strategii nt. funkcjonowania uczelni w oczach mieszkańców regionu częstochowskiego. Umożliwia nam podjęcie działań zmierzających do pozyskania nowych studentów i także wstąpienie Biura Promocji AJD w szeregi elitarnego Stowarzyszenia PR i promocji Uczelni Polskich „PRom”. Daje to szereg możliwości nie tylko związanych z wymianą informacji, ale także podjęciem bezpośrednich działań.

MM

PROMOCJA REKRUTACJI

Szereg działań promocyjnych wdrożono w tym roku przy okazji promocji rekrutacji na rok akademicki 2009/2010. jednym ze sposobów promowania się są spotkania z kandydatami organizowane w trakcie Targów Edukacji. Dotychczas pracownicy Biura Promocji i Karier AJD uczestniczyli w tego typu imprezach w: Bielsku-Białej, Radomsku, Bełchatowie, Zduńskiej Woli (te miejscowości odwiedziliśmy do czasu zamknięcia numeru). Planuje się jeszcze udział w Targach w Katowicach, Kielcach, Oleśnie, Kluczborku, Opolu... Wszystkich zainteresowanych zapraszamy do odwiedzenia budynków Uczelni i zapoznaniem się z jej ofertą edukacyjną w trakcie IV Targów Edukacji i Projektów Europejskich, które odbędą się 31 marca 2009 roku. Szerzej o tym przedsięwzięciu piszemy w artykule zatytułowanym „O edukacji pracy i środkach unijnych”.

MM

Targi w Bielsku-Białej

Targi w Radomsku

WAŻNA POMOC DLA STUDENTÓW AJD

Od 1 grudnia 2008 roku studenci Akademii im. Jana Długosza mogą zwracać się do Pełnomocnika ds. Osób z Niepełnosprawnością. Na funkcję tę Rektor AJD dr hab. inż. Zygmunt Bąk prof. AJD powołał dr Edytę Widawską – pracownika Instytutu Pedagogiki.

Pełnomocnik jest osobą, służącą pomocą studentom, którzy ze względu na swój stan zdrowia mają trudności ze studiowaniem w standardowym trybie. Oczywiście mowa jest tutaj o sytuacjach związanych z różnorodnymi problemami wynikającymi z: niepełnosprawności ruchowej, dysfunkcji słuchu lub wzroku, niemożności pełnego uczestnictwa w zajęciach z powodu nawrotu choroby. Niedogodności doświadczane przez studentów mogą być różnorakie. Osoby z niepełnosprawnością ruchową mogą mieć trudności związane z dostępem do budynków lub konkretnych sal wykładowych, które są spowodowane przez bariery architektoniczne. Dla osób mających problemy ze wzrokiem ważna jest możliwość korzystania z mało dostępnej literatury przedmiotu w wydruku brajlowskim lub zarejestrowanej w wersji audio. Z kolei w przypadku studentów mających zaburzenia słuchu, istotnym problemem może być korzystanie z wykładów.

Prócz udzielania podstawowych informacji i wskazówek oraz inicjatyw podejmowanych na rzecz studentów z niepełnosprawnością jedną z dziedzin pracy Pełnomocnika jest również współpraca ze studentami, którzy chcą pomagać osobom potrzebującym wsparcia. Szersze informacje na temat działania wolontariatu zamieszczone zostaną w kolejnym numerze *Res Academicae*, natomiast zainteresowani mogą zapoznać się z działalnością Pełnomocnika na stronie <http://www.pon.ajd.czest.pl/>.

Pełnomocnik ds. Osób z Niepełnosprawnością
dr Edyta Widawska

Adrianna Sarnat-Ciastko

PUCHAR DLA AJD

W trakcie posiedzenia Senatu 28 stycznia trener drużyny AJD w futsalu kobiet Waldemar Mroczek przekazał na ręce JM Rektora AJD puchar wywalczony w II Pucharze Zarządu Głównego AZS w Futsalu Kobiet, który rozgrywany

był w dniach 20–21 stycznia. W spotkaniu uczestniczyli również Kamila Kmieciak wybrana na najlepszą zawodniczkę turnieju oraz prezes Klubu ISD AJD Włodzimierz Seifryd, w którym na codzień trenują nasze reprezentantki. Rektor podziękował obu działaczom wręczając im listy gratulacyjne.

Zwycięstka reprezentacja naszej uczelni prowadzona przez mgr. Waldemara Mrocza wystąpiła na zawodach w składzie: Karolina Klabis, Katarzyna Pioruńska, Katarzyna Matczak, Marta Oracz, Monika Mikołajczyk, Marlena Hajduk, Anna Pioruńska, Agnieszka Wolak, Joanna Hetner, Nina Lenarczyk, Aleksandra Jędras. Kapitanem drużyny była Kamila Kmieciak.

Turniej futsalu był jednocześnie I Memoriałem im. Stanisława Kupczyka, założyciela i wieloletniego pracownika Studium Wychowania Fizycznego i Sportu AJD.

MM

Przekazanie pucharu zdobytego przez zawodniczki AJD

MARZY NAM SIĘ NOWY BUDYNEK...

Wydział Nauk Społecznych Akademii im. Jana Długosza świętuje rok swego istnienia. Postanowiliśmy sprawdzić jak, minął pierwszy rok funkcjonowania nowej jednostki. O odpowiedzi na kilka pytań odnośnie jubileuszu poprosiliśmy dziekana Wydziału dr. hab. Romualda Derbisa, prof. AJD.

Marek Makowski: Jaki był pierwszy rok istnienia Wydziału?

Dr hab. Romuald Derbis, prof. AJD.: Pierwszy rok istnienia Wydziału oceniam jako trudny. Głównie z uwagi na finanse, gdyż powstał w połowie ubiegłego roku akademickiego i finansowanie nowo powstałej jednostki nie było łatwe. Pewien wpływ na finanse miały również zaległości, jakie powstawały przez lata w finansowaniu instytutów tworzących obecnie strukturę Wydziału Nauk Społecznych. Patrząc z perspektywy czasu, oceniam miniony rok jako niezwykle pracowity...

MM: Jakie cele stawiają sobie władze WNS na najbliższe lata?

RD: Najważniejszy cel to tworzenie bazy lokalowej dla Wydziału. Mam tutaj na myśli planowaną od pewnego czasu inwestycję przy istniejącym już Akademickim Centrum Sportowym. By plany mogły się ziścić, konieczne jest wzmocnienie instytutów, tak by komisja akredytacyjna mogła wydać nam jak najwyższe noty. Są nam potrzebne nowe oceny komisji, by mieć argumenty do pozyskiwania pieniędzy, koniecznych do zrealizowania budowy. Warto tutaj podkreślić, że zanim dojdzie do kolejnej akredytacji, musimy dobrze się przygotować, np. opracować nowe siatki godzin. Co do innych planów, chcemy poprawiać estetykę pomieszczeń, w jakich pracujemy i kształcimy młodzież. Stąd plany modernizacji sal wykładowych w Instytucie Administracji i Instytucie Zarządzania. Duży nacisk kładziemy na wdrożenie Uczelnianego Systemu Obsługi Studenta, tak by ułatwić młodzieży kontakty z dziekanatem i uniknąć marnowania czasu.

MM: Czy świętowaliście „roczek”?

RD: Odbyło się skromne spotkanie pracowników Wydziału z władzami Uczelni, naszymi przyjaciółmi oraz innymi pracownikami AJD. Było sympatycznie, ale niezwykle kameralnie i skromnie.

MM: Czego życzyć Wydziałowi na najbliższe lata?

RD: Pozytywnych akredytacji, uzyskania uprawnień do prowadzenia studiów II stopnia oraz jak najszybszego rozpoczęcia i ukończenia budowy nowego obiektu dla WNS.

MM: Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiał Marek Makowski

*Dziekan Wydziału
dr hab. Romuald Derbis, prof. AJD*

PODZIĘKOWANIA Z MUZEUM MICKIEWICZA

Kierownik Muzeum Adama Mickiewicza przy Bibliotece Uniwersytetu Wileńskiego Rimantas Šalna przesłał list z podziękowaniami dla prorektora ds. rozwoju AJD prof. Jarosława Kweclicha. Oto treść listu, jaki otrzymał profesor: „Serdecznie dziękuję Panu oraz innym polskim malarzom i artystom, którzy pomogli zachować, rozszerzyć i wzbogacić oazę polskości i litewskości w Wilnie - Muzeum Adama Mickiewicza. Dziękuję Panu Wiesławowi Ochmanowi za Pańską przychylność i udział w organizacji imprez kulturalnych w Stanach Zjednoczonych Ameryki, podczas których ludzie mogli rozważyć wspólne polskie i litewskie dziedzictwo kultury. Wilno było, jest i będzie jednym z najważniejszych ośrodków kultury Litwy i Polski. Myślę, że zachowując dziedzictwo Polaków na Litwie i Litwinów w Polsce przyczyniamy się do znacznego wzbogacenia kultury historycznie bliskich sobie narodów. W imieniu pracowników Uniwersytetu Wileńskiego dziękujemy serdecznie za stałe wsparcie, którego udziela naszemu Muzeum”.

Prof. Jarosław Kweclich od ponad dziesięciu lat przekazuje swoje prace na cele charytatywne. Dochód uzyskany z aukcji jest przeznaczany na różne szczytne i ważne cele, w tym m. in. wspieranie działań Polonii i promocję kultury. Fundusze trafiły również do Wilna i zostały wykorzystane przez Muzeum Adama Mickiewicza.

Marek Makowski

ROZWAŻANIA O NOWEJ PODSTAWIE PROGRAMOWEJ Z FIZYKI

22 października 2008 odbyło się wspólne Seminarium Instytutu Fizyki i Częstochowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Fizycznego. Wykład „*Filozofia*” nowej podstawy programowej z fizyki, wygłosiła dr Barbara Sagnowska z Akademii Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie.

Doktor Sagnowska jest Redaktorem Naczelnym Wydawnictwa ZAMKOR w Krakowie specjalizującym się w wydawaniu między innymi książek do nauczania fizyki w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych. Doktor Sagnowska przedstawiła założenia reformy systemu nauczania fizyki w Polsce proponowanej przez MEN od 2009 r. oraz merytoryczną ocenę treści podstawy programowej z fizyki dla różnych poziomów kształcenia i etapów edukacyjnych. Wystąpienie Pani dr Sagnowskiej cieszyło się dużym zainteresowaniem, o czym najlepiej świadczy 40-minutowa dyskusja po referacie. Dyskusji przewodniczył z-ca dyr. IF AJD ds. nauki prof. Stefan Giller, który zmuszony był zakończyć dyskusję planowo, mimo chętnych do jej kontynuowania, ze względu na ramy czasowe seminarium.

W dyskusji czynny udział wzięli: profesor Józef Świątek – poprzedni dyrektor Instytutu Fizyki, który postawił dwa pytania: pierwsze związane było z badaniami prowadzonymi w Polsce z racji członkostwa w OECD przez PISA (Programme for International Student Assessment), sprawdzającymi kompetencje i umiejętności polskiej młodzieży w dziedzinie przedmiotów przyrodniczych. Drugie dotyczące składu osobowego komisji proponującej treści merytoryczne nowej podstawy programowej z fizyki. Jako drugi głos zabrał profesor Arkadiusz Mandowski – obecny dyrektor Instytutu Fizyki. Pytanie dotyczyło kryteriów doboru treści nauczania do nowej podstawy programowej z fizyki. Profesor Arkadiusz Mandowski przedstawił również krótki komentarz, w którym przybliżył stanowisko konferencji dziekanów i dyrektorów instytutów fizyki polskich uczelni wyższych na temat reformy programowej z fizyki proponowanej przez MEN. Konferencja ta odbyła się w październiku 2008 roku w Gnieźnie.

W dalszej dyskusji kolejno głos zabierali: dr M. Piasecki – prezes Częstochowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Fizycznego poprzedniej kadencji, podzielił się swoimi spostrzeżeniami z prowadzenia zajęć dydaktycznych z fizyki dla studentów I roku biotechnologii w świetle treści nowej podstawy programowej z fizyki oraz nauczanych treści fizycznych w ujęciu historycznym w naszym kraju; dr P. Brągiel – prodziekan ds. nauczania Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego – pytanie i komentarz na temat oceny sytuacji nauczania fizyki ongiś i obecnie z uwypukleniem niekorzystnych tendencji w nauczaniu przedmiotów przyrodniczych; dr E. Mandowska – wiceprezes Częstochowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Fizycznego spytała o dyskusję w środowisku nauczycieli fizyki i ogólnie fizyków na temat doboru treści nauczania zawartych w nowej podstawie programowej przed jej wprowadzeniem przez MEN – czy była prowadzona?; dr B. Wszolek – dlaczego zmieniać coś co jest dobre - lepsze na gorsze? W seminarium wzięło udział 23 pracowników Instytutu Fizyki 3 gości spoza AJD.

22 października 2008 r. o godzinie 14³⁰ - 16 odbyło się drugie wspólne Seminarium Instytutu Fizyki i Częstochowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Fizycznego. Seminarium temu patronował także Dziekan Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego AJD profesor Zdzisław Stępień. Wykład „*Filozofia*” nowej podstawy programowej z fizyki, a rzeczywistość szkolna przedstawiła dr Barbara Sagnowska z Akademii Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. W wykładzie Pani dr Sagnowska omówiła

Dr Barbara Sagnowska

przesłanki, jakimi kierowało się MEN przy opracowywaniu reformy systemu nauczania w Polsce wprowadzanej od września 2009 r. Najważniejsze przesłanki to:

- głosy nauczycieli o „przeładowaniu” obecnej podstawy i niemożliwość jej pełnej realizacji,
- wyniki badań PISA – postanowiono położyć nacisk na kształtowanie tych umiejętności, w badaniu których wyniki polskich uczniów odbiegają wyraźnie od wyników ich rówieśników w większości krajów OECD.

W dalszej części swego wystąpienia dr B. Sagnowska przedstawiła zmiany, jakie nastąpią w zakresie treści podstawy programowej w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej oraz obszernie omówiła sposoby kształtowania wymaganych umiejętności i zaprezentowała konkretne metody dydaktyczne i eksperymenty fizyczne, które mogą efektywnie wspomóc pracę nauczyciela w tym zakresie. W seminarium udział wzięło 118 nauczycieli fizyki z gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych regionu częstochowskiego (powiaty: częstochowski, kłobucki, lubliniecki, myszkowski), nauczyciele z powiatu zawierciańskiego oraz nauczyciele emerytowani. Miłym zaskoczeniem dla organizatora był liczny udział studentów fizyki ze specjalności nauczycielskiej. Seminarium to było jednocześnie szkoleniem. Każdy uczestnik seminarium otrzymał certyfikat potwierdzający udział w seminarium. Na zakończenie były rozlosowane nagrody w postaci pomocy dydaktycznych do nauczania fizyki oraz książki popularyzujące fizykę. Fundatorem nagród było wydawnictwo ZAMKOR z Krakowa. Z uwagi na późną porę dyskusja została skrócona do minimum.

Pani doktor Barbarze Sagnowskiej dziękuję bardzo za przygotowanie i wygłoszenie w jednym dniu dwóch bardzo ciekawych, wnikliwych wykładów. Doktorowi Wojciechowi Gruhnowi dziękuję za przygotowanie plakatów i cenne wskazówki organizacyjne. Wszystkim nauczycielom i studentom dziękuję za liczne przybycie na seminarium.

*Organizator seminarium
Zygmunt Olesik*

SEMINARIA WYDZIAŁU MATEMATYCZNO- -PRZYRODNICZEGO

W listopadzie i grudniu roku akademickiego 2008/2009 zorganizowano trzy seminaria. Były to kolejno od powstania Seminarium w roku 2005 Seminaria 24, 25 i 26 a jednocześnie 3, 4 i 5 nowych władz dziekańskich i nowego roku akademickiego 2008-2009.

24-te (3) seminarium odbyło się 19 listopada 2008 r. Wykład **Materiały nanostrukturalne w zastosowaniach do ogniw paliwowych** przedstawiła **dr hab. Barbara Małecka**, Katedra Chemii Nieorganicznej, Wydział Inżynierii Materiałowej i Ceramiki Akademia Górniczo-Hutnicza im. St. Staszica, Kraków. Na wstępie wykładu pani dr hab. Barbara Małecka wyświeśliła zdanie „Jest dużo miejsca na dole” Richarda Feynmana, a następnie podała, skąd bierze się słowo nano – od słowa krasnal. Streszczenie wykładu: Materiały nanostrukturalne to materiały otrzymywane metodami nanotechnologii, posiadające nowe, atrakcyjne właściwości dzięki kontrolowaniu ich struktury na poziomie nanoskali. Osiągnięcia nanotechnologii, dyscypliny biorącej swój początek w latach 80-tych XX w., dają nadzieję na obniżenie zużycia energii, zapewnienie dostępu czystej wody w skali całego świata, poprawę zdrowia i jakości życia ludzi i upowszechnienie dostępu do informacji. W roku 1996 przyznano Nagrodę Nobla z odkrycie fullerenów w roku 1985. Na wykładzie przedstawiona została krótka historia nanotechnologii oraz jej wykorzystanie do wytwarzania materiałów dla różnych zastosowań, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dla ogniw paliwowych. Po wykładzie rozpoczęła się dyskusja trwająca 30 minut. Wśród dyskutantów byli: dr hab. Arkadiusz Mandowski prof. AJD – dyrektor Instytutu Fizyki, dr hab. Zdzisław Stępień prof. AJD, dziekan

Prof. dr hab. Maria Giller, fot.: arch.

Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego. Całe seminarium trwało od godziny 12⁰⁰ do 13⁴⁵. Pani dr hab. Barbara Małecka uzyskała habilitację w roku 2005 i wypromowała już jednego doktora. Propozycja zaproszenia pani dr hab. Barbary Małackiej wyszła od dr Agnieszki Tomaszewskiej, która słyszała wykład pani profesor na II Letniej Szkole Ogniw Paliwowych i Technologii Wodorowych w dniach 3–5 wrzesień 2008 w Krakowie. Wykład dotyczył zagadnień z chemii i fizyki, stąd było dużo pracowników Instytutu Chemii i Ochrony Środowiska i Instytutu Fizyki oraz studentów chemii. W seminarium wzięli także udział uczniowie z I Liceum J. Słowackiego, z klasy o rozszerzonym profilu z biologii, chemii i fizyki, ze swoją nauczycielką mgr Katarzyną Tazbir.

25-te (4) seminarium odbyło się 4 grudnia 2008 r. Wykład **Promienie kosmiczne o najwyższych energiach - największy eksperyment: Obserwatorium Pierre Auger** przedstawiła prof. dr hab. **Maria Giller**, Katedra Fizyki Doświadczalnej, Wydział Fizyki i Informatyki Stosowanej, Uniwersytet Łódzki. Wykład dotyczył metod pomiaru cząstek kosmicznych o energiach sięgających 10²⁰ eV, budowy ww eksperymentu w Argentynie i wynikach jego pomiarów. Wyniki pomiarów pokazały, że promienie kosmiczne o najwyższych energiach nie dochodzą do Ziemi izotropowo, zaś kierunki ich przejścia korelują się z aktywnymi galaktykami. Pani Profesor podała, że obserwatorium, które jest zbudowane w Ameryce Południowej może mieć konkurenta w Ameryce Północnej.

W słowie wstępnym podałem, że pani profesor Maria Giller zajmuje się astrofizyką wysokich energii, w szczególności promieni kosmicznych. Dorobek naukowy pani profesor Giller – po habilitacji – liczy 35 prac w czasopismach: „Journal of Physics G”, „Astroparticle Physics”, „Astrophysical Journal”. Pani profesor Maria Giller wypromowała 7 doktorów. Międzynarodowa Unia Fizyki Czystej i Stosowanej (IUPAP) powierzyła pani profesor Marii Giller organizację 31-szej Światowej Konferencji Promieni Kosmicznych w roku 2009. Dyskusja po wykładzie trwała około 40 minut. Profesor Janusz Berdowski, Rektor AJD dwóch poprzednich kadencji, przyszedł na seminarium wraz ze swoją grupą studentów fizyki. Bardzo dziękuję. Oby inni wykładowcy brali przykład z profesora Berdowskiego. W seminarium wzięli udział uczniowie z I Liceum J. Słowackiego, z klasy o rozszerzonym profilu z biologii, chemii i fizyki, ze swoją nauczycielką mgr Katarzyną Tazbir.

26-te (5) seminarium odbyło się 10 grudnia 2008 r. Wykład **Znaczenie monokryształacji we współczesnej nauce o materiałach** przedstawiła prof. dr hab. **Ewa Krystyna Talik**, Instytut Fizyki, Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii, Uniwersytet Śląski w Katowicach. Streszczenie wykładu: Kryształy minerałów dzięki specyficznemu wyglądowi, regularnym płaskim ścianom, różnorodnym barwom fascynowały człowieka od najdawniejszych czasów. Rosły w skorupie ziemskiej nieraz setki lat. Obecnie kryształy otrzymuje się przemysłowo dla potrzeb np. elektroniki, jubilerstwa oraz w laboratoriach naukowych dla nauki o materiałach. Własności fizyczne materiałów, zwłaszcza ich anizotropia, mogą być jednoznacznie określone dopiero przy dysponowaniu monokryształami dobrej jakości. Umiejętność otrzymywania coraz to większych kryształów o coraz lepszej jakości jest przedmiotem konkurencji pomiędzy wiodącymi krajami. **Większość monokryształów na świecie jest produkowana metodą opracowaną przez Polaka, Jana Czochralskiego.** Przyczynił się on swoim wynalazkiem do rewolucji elektronicznej. Kryształy otrzymane metodą Czochralskiego stosuje się do produkcji układów scalonych i w optoelektronice. Obecnie dynamicznie rozwijającą się dziedziną jest krystalizacja materiałów biologicznych w warunkach ziemskich i w laboratoriach kosmicznych. Informacje o ich strukturze pomagają w zrozumieniu funkcji makromolekuł w organizmie.

Pani profesor dr hab. Ewa Talik jest promotorem 5 prac doktorskich. Propozycja zaproszenia pani prof. dr hab. Ewy Talik wyszła od dr Ewy Mielniczek-Brzóska, która współpracuje z panią profesor. Wykład dotyczył zagadnień z chemii i fizyki. Przyszło dużo pracowników i studentów Instytutu Chemii i Ochrony Środowiska i Instytut Fizyki. Rektor AJD profesor Zygmunt Bąk przełożył kolegium rektorskie, by wziąć udział w seminarium – także w dyskusji, która trwała około 40 minut. W seminarium wzięli udział uczniowie z I Liceum J. Słowackiego, z klasy o rozszerzonym profilu z biologii, chemii i fizyki, ze swoją nauczycielką mgr Katarzyną Tazbir. Liczbę słuchaczy szacuję na 120.

Wszystkie omówione seminaria Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego były jednocześnie seminariami Częstochowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Fizycznego. Ze względu na tematykę fizyczną i chemiczną Seminarium 2 (sprawozdanie z seminarium 2 ukazało się w czasopiśmie Akademii Jana Długosza **RES ACADEMICAE** Nr 3/2008, s. 27-28) i omówione tu Seminaria 3 i 5 były równocześnie seminariami Częstochowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Chemicznego.

Dr hab. Barbarze Małackiej, profesor Marii Giller, profesor Ewie Talik dziękuję za przyjazd i wygłoszenie bardzo ciekawych, starannie przygotowanych wykładów.

Wojciech Gruhn

WYKŁAD PROFESORA PŠENAKA

4 grudnia 2008 roku na zaproszenie Dyrektora Instytutu Pedagogiki profesora dr hab. Kazimierza Rędzińskiego w Akademii im. Jana Długosza gościł prof. dr hab. Józef Pšenak. Profesor Pšenak przybył, aby spotkać się ze studentami Wydziału Pedagogicznego oraz wygłosić wykład dotyczący pedagogiczno-filozoficznej myśli Jana Amosa Komeńskiego.

Prof. dr hab. Kazimierz Rędziński wita prof. dr hab. Józefa Pšenaka, fot.: arch.

W swoim wystąpieniu zatytułowanym „Pansoficko-wychowawczy paradygmat Jana Amosa Komeńskiego” („Pansoficko-wychowawczy paradygmat Jana Amosa Komenskoho”) profesor Pšenak nawiązał do życia i myśli znanego czeskiego „nauczyciela narodów”. Żyjący w dobie reformacji Jan Amos Komeński był propagatorem Pansofii – filozoficzno-religijnego ruchu, którego celem było osiągnięcie wszechwiedzy – wiedzy uniwersalnej, dzięki poznaniu i zrozumieniu człowieka jako takiego, który sam w sobie jest mikrokosmosem. Pansofia jest pewnym modelem poszukiwania wiedzy poprzez postrzeganie i rozumienie poszczególnych rzeczy w ich wzajemnych relacjach. W taki sposób paradygmat ten ma, poprzez poznanie, prowadzić człowieka do właściwego działania, a zatem i wychowania. Profesor Pšenak odwołał się zatem w swoim wystąpieniu do pojęcia „paradygmat” Thomasa Kuhna, uznając, iż myśl pansoficko-wychowawcza leży u podstaw teorii Komeńskiego.

Profesor Pšenak przybliżając postać Komeńskiego zwrócił uwagę, iż ten wniósł niebywały wkład w podwaliny współczesnej myśli pedagogicznej. Komeński odwołał się do idei ateńskiej szkoły powszechnej Paidei, której celem wychowania było dążenie do jedności. Paideia dała tym samym podstawę rozwoju nauk przyrodniczych, humanistycznych, pedagogicznych oraz sztuki, a tym samym funkcjonowania szkoły jako takiej.

Istotą myśli pedagogicznej Komeńskiego było nauczanie powszechne, nauczanie całego narodu, w którym na pierwszym miejscu stawiało się rozwój całego człowieka, całej jego osobowości. Komeński wychowanie widział jako proces trwający całe życie, o czym wspominał w swoim dziele „Pampaedia”. Komeński miał nadzieję na możliwość uniwersalnej edukacji całego ludzkości. Idea ta wyraził w swojej myśli przewodniej: „omnes, omnia, omnino” („wszyscy, wszystko, wszechstronnie”). Komeński zasłynął jako nauczyciel języków obcych oraz twórca nowoczesnej dydaktyki. Twórczość Komeńskiego zawarta w jego działach „Theatrum universitatis rerum”, „Wielka dydaktyka”, „Drzwi języków”, „Świat w obrazkach” oraz „Pampaedia” można odnaleźć we współczesnej pedagogice, a sama idea szkół powszechnych zagościła w niej na dobre.

Profesor Józef Pšenak urodził się 5 maja 1939 roku w małej miejscowości Medzibrodi nad Orawą w powiecie Dolny Kubin na Słowacji. W Dolnym Kubinie ukończył szkołę średnią, po której rozpoczął studia na Uniwersytecie Jana Amosa Komeńskiego na Wydziale Pedagogicznym. Po studiach odbył służbę wojskową, po czym rozpoczął pracę jako nauczyciel w szkole średniej, redaktor w słowackim wydawnictwie pedagogicznym oraz pracownik wydziału pedagogicznego na Uniwersytecie w Trnave. W 1969 roku profesor Pšenak rozpoczął pracę jako asystent na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie. Od 1985 roku pracował tam jako docent, a w 1996 roku uzyskał mianowanie na profesora historii wychowania. Na Uniwersytecie w Bratysławie pracował do końca sierpnia 2005 roku. Od 2008 roku pracuje jako profesor historii wychowania na Wydziale Pedagogicznym Katolickiego Uniwersytetu w Rużomberku.

Swoją dorobek naukowy profesor opublikował w wielu monografiach, artykułach naukowych, pracach zbiorowych, czasopismach. Ponadto owocem jego pracy jest 10 doktorantów. Profesor Pšenak jest uznawaną osobistością naukową. Dzięki swojej pracy naukowej zasłynął jako jeden z najwybitniejszych historyków wychowania tak na Słowacji, jak i poza jej granicami, o czym świadczą jego aktywne wystąpienia na międzynarodowych konferencjach od 1989 roku. W Polsce profesor Pšenak brał udział w konferencjach organizowanych m.in.: w Kielcach, Krakowie, Częstochowie, Poznaniu i Wrocławiu. Od roku akademickiego 2004–2005 pracuje w Wyższej Szkole Humanistyczno-Ekonomicznej w Pabianicach

Adrianna Sarnat-Ciastko

WAŻNE SPOTKANIE PEDAGOGÓW

15 grudnia na Wydziale Pedagogicznym odbyło się II Międzynarodowe Seminarium Naukowe „Podstawy edukacji. Ciągłość i zmiana”.

Z inicjatywy Zakładu Pedagogiki Ogólnej i Metodologii Badań pierwszy raz Seminarium „Podstawy edukacji. Epistemologia a praktyka” odbyło się w 2007 roku. Sukces tamtego spotkania zmotywował organizatorów do przeprowadzenia kolejnej konferencji, która w opinii uczestników okazała się równie wartościowa i inspirująca.

Warto dodać, iż jako główny cel seminarium organizatorzy postawili sobie próbę spojrzenia na ciągłość i zmianę, które są kategoriami tworzącymi linię napięcia we współczesnej myśli pedagogiczno-społecznej. Zadawano zatem istotne pytania dotyczące tego, czy system oświaty powinien pozostać niezmienny względem globalnych przeobrażeń społecznych i kulturowych? Tłem dla rozważań stały się postmodernistyczne uwarunkowania edukacji.

Do Częstochowy na II międzynarodowe seminarium przybyło wiele znamienitych przedstawicieli nauki. Zanim jednak wygłosili swoje referaty, uroczystego otwarcia seminarium dokonał prof. Andrzej Gofron – gospodarz spotkania, dziekan Wydziału Pedagogicznego.

Po przywitaniu wszystkich zgromadzonych przez prof. Gofrona jako pierwszy swój wykład wygłosił prof. Tomasz Szkudlarek z Uniwersytetu Gdańskiego, który w bardzo interesujący sposób przypomniał, iż we współczesnej debacie naukowej coraz rzadziej odwołujemy się do postmodernizmu, co wg niego spowodowane zostało poprzez m.in. atak na *World Trade Center*, kryzys ekonomiczny i próby nowego (modernistycznego?) teoretycznego ujęcia tych przemian.

Po wystąpieniu prof. Szkudlarka przewodniczący przedpołudniowych obrad prof. Andrzej Rosół zaprosił do przedstawienia swojej prezentacji dr. Freda Donaldsona z University of Bridgeport, CT., Phoenix Academy, Fairfield CT, The Connecticut Friend's School, w której w sposób wyjątkowo ekspresyjny pokazał założenia metody „Original Play” – „Gra pierwotna”. Wykazywał, iż dzięki uniwersalnej potrzebie zabawy możliwa jest szeroko rozumiana komunikacja międzyludzka. Swoje pełne pasji przedstawienie dr Donaldson oparł na własnym doświadczeniu pracy m.in. w USA, RPA i Indonezji.

Dr Fred Donaldson,
fot.: W. Soltysiak

Kolejną osobą, która zabrała głos był prof. Gofron, który w referacie: „Poznanie «między» modernistycznym faktem a postmodernistyczną intencjonalnością”, odwołując się do koncepcji Hilarego Putnama i Richarda Rorty'ego, zaproponował, aby prowadzić dyskurs na pograniczu, „między” paradygmatami.

Z bardzo intrygującą prezentacją dotyczącą tożsamości szkoły wystąpił prof. Stefan Mieszalski z Uniwersytetu Warszawskiego. Jego wystąpienie oraz wystąpienia poprzedzających go referentów, wzbudziło żywą dyskusję wśród uczestników seminarium, w której wzięli udział dr Małgorzata Muszyńska (Uniwersytet Mikołaja Kopernika) oraz pracownicy Akademii im. Jana Długosza: prof. Adam Rosół, dr Edyta Widawska oraz dr Małgorzata Piasecka.

Kolejną osobą, która miała okazję zaprezentować się na seminarium była prof. Beata Gofron, która zauważyła m.in. to, iż zasady neoliberalnego, wolnego rynku wkraczają na pole oświaty skutkując nierównością edukacyjną. Do tematu

Otwarcie seminarium, fot.: W. Soltysiak

przemian zachodzących w szkole nawiązał także prof. Rosół w swoim wystąpieniu zatytułowanym: „Socjalistyczna szkoła w postsocjalistycznym społeczeństwie”.

Po wygłoszeniu referatu przez prof. Rosoła głos dotyczący: „Przemian społecznych w procesie globalizacji” zabrał prof. Janik Robert, który reprezentuje dwa ośrodki akademickie Instytut Rozwoju Pedagogiki Społecznej i Integracji Europejskiej w Hamburgu oraz Politechnikę Częstochowską. Następnie swój referat wygłosiła dr Małgorzata Piasecka, która postanowiła skupić swoją uwagę na temacie „Naznaczanie – przecinanie – otwieranie edukacji. W stronę potencjalności”, w którym to podjęto próbę przeniesienia tez fizyki kwantowej na grunt pedagogiki w postaci tzw. „Piątej Siły” (integracja, intencja, interpretacja, imaginacja, intuicja).

Referat dr Piaseckiej wzbudził żywą dyskusję, która odbyła się po skończeniu popołudniowej części seminarium. Zanim jednak doszło do owej wymiany poglądów głos zabrała mgr Marta Jakubowska (AJD, Uniwersytet Śląski), która podjęła z kolei temat zmian edukacyjnych w ujęciu postmodernizmu. Następnie swój referat zaprezentował dr Paweł Zieliński również reprezentujący Akademię. W swoim wystąpieniu nawiązał do raportu Instytutu Gamma, próbując jednocześnie zobrazować współczesną świadomość ekologiczną Polaków. Zupełnie inną tematykę z kolei przedstawiły mgr Jolanta Graczykowska (Centrum Promocji „Oryginal Play”) oraz mgr Urszula Foks (AJD), które w swoim wystąpieniu nawiązały do prezentacji dr. Donaldsona a dotyczyło to w szczególności doświadczeń wyniesionych z europejskiego projektu wychowania do pokoju i tolerancji.

Wieczorna część seminarium odbyła się pod znakiem referatu wygłoszonego przez Hubertusa von Schoenebecka „Das postpädagogische Konzept – Paradigmenwechsel in Schule und Erziehung”. Von Schoenebeck na wstępie postawił kontrowersyjne pytanie: czy istnieje post-, bądź antypedagogika? Zauważył bowiem, odwołując się do postaci Komeńskiego, Korczaka czy Montessori, że należy dążyć do równouprawnienia dziecka i dzieciństwa. W swoim wystąpieniu podkreślał fakt, iż dzieci są suwerenne i odpowiedzialne, natomiast dorośli wchodzi z nimi w relację z góry określoną, która przypomina m.in. układ Europejczyka, który jest misjonarzem i mieszkańca Afryki, którego należy ucywilizować. Zwrócił również uwagę na zagadnienie częstokroć podejmowanej podczas seminarium kwestii postmodernizmu w edukacji. Dla von Schoenebecka okazało się, że opcja ta nie jest ani zła, ani dobra, stanowi bowiem źródło potencji, która możliwa jest do wykorzystania.

Fot.: W. Sołtysiak

Z ciekawym wystąpieniem przybyła na seminarium mgr Maria Magdalena Rogowska z Filharmonii Częstochowskiej, która przybliżyła zgromadzonym temat: „Karmieni miłością – Metoda Języka Ojczystego dr. Shinichi Suzuki”. Treść referatu została zilustrowana koncertem zespołu dziecięcego Filharmonii Częstochowskiej „Dzieci Suzuki”.

Pod koniec seminarium okazało się, iż intensywność dyskusji i poszczególnych wystąpień bardzo mocno skróciła czas, który mieli pozostali referujący. Stąd na prośbę prowadzącego tę część spotkania prof. Gofrona, kolejne wystąpienia miały zostać ograniczone do krótkiego komunikatu. Głos zatem zabrali: dr Monika Stawiarska –Litzau, dr Elżbieta Kornacka--Skwara, dr Agnieszka Miklewska, dr Monika Kowalczyk-Gnyp, dr Edyta Widawska, dr Dorota Gębuś, dr Agnieszka Kozerska, dr Urszula Augustiańska, mgr Wioletta Sołtysiak, dr Beata Łukasik, dr Monika Adamska-Staroń.

Seminarium, mimo że trwało zaledwie jeden dzień, z pewnością mogłoby wyposażać w treści dwudniową konferencję. Na uwagę zasługuje poziom, zainteresowanie słuchaczy oraz wystąpienia znanych w świecie nauki postaci: Tomasza Szkułdarka, Freda Donaldsona, Hubertusa von Schoenebecka oraz Stefana Mieszalskiego. Z pewnością szerzej o wystąpieniach poszczególnych referentów dowiedzieć się będzie można z planowanej publikacji pokonferencyjnej, natomiast organizatorom należy życzyć podobnej inicjatywy w kolejnych latach.

Adrianna Sarnat-Ciastko

**PROFESOR ZW. DR HAB.
WŁODZIMIERZ BRZEZIN**
(1926–2008)

Jeszcze przed kilkoma miesiącami nikt, ani On sam, nie przewidywał, że tak szybko nastąpi Jego kres życia. Profesor Włodzimierz Brzezina do ostatnich chwil życia miał bogate plany naukowe – tak wiele chciał napisać, tak wiele chciał przekazać Nam, Swoim uczniom. Bardzo ciężko jest żegnać osobę, która mogłaby dalej żyć, pracować, publikować i kształcić młode pokolenia.

Profesor zw. dr hab. Włodzimierz Brzezina urodził się 1.07.1926 r. w Wieluniu. Był jednym z trzech synów Konstantego Brzezina, chirurga wojskowego. Z powodu trudnej sytuacji materialnej był wychowywany przez swojego wuja Gustawa Janeckiego, brata matki, który był doktorem prawa, dwukrotnym kawalerem orderu *Virtuti Militari*, odznaczonym za udział w Kampanii Kijowskiej w 1921 r. i za udział w III Powstaniu Śląskim (order wręczał mu marszałek Piłsudski). Młode lata spędził Włodzimierz Brzezina w Rohatynie i Stanisławowie na kresach wschodnich, ze względu na fakt, iż wuj pełnił wysokie stanowiska w Ministerstwie Wojny i w administracji państwowej na tych właśnie terenach. 17 września 1939 r. rodzina uciekła przed nawałnicą bolszewicką. W roku 1942 Profesor przeżył kolejną tragedię – zmarł Jego starszy 20-letni brat, który podążał do armii Andersa. Po zdaniu matury w roku 1947 rozpoczął studia w Wyższej Szkole Administracyjno-Handlowej w Częstochowie, a w roku 1949 studia magisterskie w Akademii Handlowej w Poznaniu, które ukończył ze stopniem magistra rok później.

Rok 1949 to również początek pracy zawodowej Profesora. Został zaangażowany jako asystent w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Częstochowie. Od tego czasu trwała nieprzerwanie ożywiona działalność naukowa, dydaktyczna i organizacyjna Profesora Brzezina. Studia doktoranckie Profesor rozpoczął w roku 1964 na Wydziale Finansów i Statystyki SGPiS w Warszawie, które ukończył w 1969 roku i uzyskał stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych za rozprawę nt. „Polskie plany kont w świetle teorii rachunkowości”. Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w zakresie rachunkowości uzyskał decyzją Rady Wydziału Finansów SGPiS w roku 1980, na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Teoria modeli ewidencyjnych”. Rozprawa habilitacyjna Pana Profesora została wyróżniona Nagrodą im. prof. Stanisława Skrzywaną. W roku 1985 Włodzimierz Brzezina otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego nauk ekonomicznych, zaś w roku 1992 został profesorem zwyczajnym.

Jeszcze przed rozpoczęciem studiów doktoranckich, a także w czasie ich odbywania (w latach 1957–1971) Profesor pracował jako główny ekonomista w „Miastoprojekcie” w Częstochowie. W roku 1972 Profesor związał się z Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Częstochowie, gdzie przepracował 20 lat – przez dwa lata jako docent, w latach 1974–1980 jako prorektor, a w latach 1980–1984 jako rektor tejże Uczelni. Od roku 1984 sprawował przez 8 lat funkcję kierownika Katedry Organizacji i Pedagogiki Pracy. W roku 1992 Profesor Brzezina rozpoczął pracę naukową i dydaktyczną na Politechnice Częstochowskiej jako kierownik Katedry Rachunkowości, a później w latach 1994–1996 jako dyrektor Instytutu Zarządzania (na prawach wydziału).

Podkreślić należy, że Profesor Brzezina, jako prezes oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Częstochowie, był inicjatorem utworzenia kierunków ekonomicznych na częstochowskich uczelniach. Przy współpracy uczelni niemieckich, wspierających metodykę i dydaktykę, uczestniczył m.in. w utworzeniu kierunku „Pedagogika pracy” na WSP w Częstochowie.

Dzięki ogromnemu dorobkowi naukowemu Profesor Brzezina jest osobistością znaną wśród ekonomistów, zwłaszcza tych, którzy zajmują się problematyką finansowo-rachunkową. Pan Profesor opublikował imponującą liczbę pozycji. Brał czynny udział w wielu konferencjach naukowych z zakresu rachunkowości, zarządzania finansami i nauk pokrewnych. Był stałym uczestnikiem i aktywnym dyskutantem w corocznym Ogólnopolskim Zjeździe Katedr Rachunkowości.

Bilans działalności i osiągnięć Profesora Brzezina jest bardzo bogaty i trudno go przedstawić w skrócie. Należy jednak zaznaczyć, że jedną z cech charakteryzujących całokształt zainteresowań naukowych jest szeroki krąg tematyczny.

Obejmuje on zagadnienia teoretyczne i praktyczne rachunkowości zarówno sensu stricto jak i sensu largo, jak również problematykę teorii pomiaru, analizy finansowej, controllingu, polityki bilansowej, wykorzystania rachunku kosztów przez kadre inżynierską. Podkreślić należy duży wkład Profesora w dążeniu do wprowadzenia tego przedmiotu do minimum programowego nauczania na kierunku „Zarządzanie i inżynieria produkcji”.

Profesor Włodzimierz Brzezina przez 25 lat współpracował z najwybitniejszym teoretykiem rachunkowości, prof. zw. dr. hab. Tadeuszem Peche nad unowocześnieniem teorii rachunkowości. Jest twórcą własnej oryginalnej w skali światowej teorii intelektualizacji nauczania rachunkowości. Stworzył systemową teorię rachunkowości, której znaczenie dla nauk ekonomicznych polega na odkryciu i praktycznym zastosowaniu metody bilansowej w rachunkowości, wprowadzeniu pojęć zasobów i strumieni ekonomicznych w mikro- i makro skali (przyjętych przez naukę dopiero w drugiej połowie XX wieku), wyeksponowaniu przepływowego charakteru strumieni ekonomicznych (umożliwiający planowanie w skali mikro i makroekonomicznej).

Dzięki dużym osiągnięciom w działalności naukowo-badawczej, Jego ogromnej wiedzy, uzdolnieniu, pracowitości i dociekliwości Profesor Włodzimierz Brzezina stał się powszechnie uznanym autorytetem w zakresie rachunkowości i pod tym względem zajmuje jedno z czołowych miejsc wśród profesorów rachunkowości w Polsce. Jest też znany na Uczelniach niemieckich, z którymi łączyła Profesora długoletnia współpraca. Ponadto w latach 1999 i 2001 był organizatorem konferencji z zakresu rachunku kosztów na Wydziale Zarządzania Politechniki Częstochowskiej.

Profesor Włodzimierz Brzezina odniósł osiągnięcia w zakresie kształcenia kadry naukowej. Był promotorem 7 prac doktorskich oraz recenzentem wielu prac doktorskich i habilitacyjnych.

W trakcie swojej wieloletniej działalności dydaktycznej Profesor prowadził wykłady z szeroko pojętej rachunkowości (m.in. z podstaw rachunkowości, rachunkowości finansowej, sprawozdawczości finansowej, rachunkowości zarządczej, controllingu), jak również z analizy finansowej, zarządzania finansami. Ważne są również zasługi Profesora w dziedzinie opracowania podręczników dla studentów. Jest autorem następujących opracowań:

- „Ogólna teoria rachunkowości” (3 wydania)
- „Podstawy rachunkowości”
- „Controlling – modele teoretyczno-normatywne do zastosowania w przedsiębiorstwach polskich”
- „Rachunkowość zarządcza a controlling”
- „Ogólna teoria współczesnej rachunkowości”.

W uznaniu zasług za osiągnięcia w swojej działalności Profesor Włodzimierz Brzezina otrzymał liczne odznaczenia, między innymi: Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Medal KEN, Zespołową Nagrodę Naukową MEN, liczne nagrody MEN w czasie pełnienia funkcji rektora i prorektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej.

Profesor Włodzimierz Brzezina budził podziw swoją aktywnością, jako człowiek, uczony i dydaktyk. Zgodnie z łańską maksymą, że człowiek pilny zawsze ma coś do zrobienia, niemal do końca tworzył nowe dzieła, czynnie uczestniczył w konferencjach, prowadził wykłady i seminaria, pracował w Radzie Naukowej Stowarzyszenia Księgowych w Polsce, będąc niedoścignionym wzorem dla nas wszystkich. Ale działalność naukowa i dydaktyczna to nie jedyne osiągnięcia Pana Profesora. Profesor Włodzimierz Brzezina wspaniale gotował i robił to z przyjemnością. Jego ciasta i wigilijny barszczyk czerwony były nie lada smakołykami.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że Pan Profesor był nieprzeciętną osobowością. Jego indywidualność utrwaliła w sercach i umysłach bardzo wielu ludzi, którzy się z Nim stykali jako współpracownicy, studenci – zapadając głęboko w pamięć. Osoby zainteresowane tą tematyką będą z pewnością niejednokrotnie sięgać do licznych opracowań, które pozostały jako spuścizna po Profesorze, a które stanowią trwałe dorobek nauki rachunkowości.

29.12.2008 r. pożegnaliśmy Profesora Włodzimierza Brzezina, człowieka powszechnie cenionego za swoje rozliczne przymioty, wśród których wybijały się wysoka kultura, prawdomówność, dobroć, życzliwość, pracowitość i skromność. Odszedł od nas człowiek, który wniósł duży wkład w rozwój nauki rachunkowości, a swoimi niepospolitymi cechami charakteru zjednywał sobie i porywał współpracowników oraz wychowanków. Wspominając drogiego nam Pana Profesora, dziękujemy za wszystko, co zrobił dla rozwoju nauki rachunkowości w Polsce i dla nas.

*Opracowała
Renata Biadacz*

Z SERCA I ZE ŚPIEWEM NA USTACH...

*Charyzmatycznemu humaniście Stanisławowi Podobińskiemu,
wieloletniemu redaktorowi naczelnemu Wydawnictwa WSP
w Częstochowie – współpracownicy i przyjaciele*

Tablica pamiątkowa, zawierająca te słowa, została odsłonięta 5 lutego br. w holu przy Sali Senatu Akademii im. Jana Długosza przy ul. Waszyngtona 4/8 w 6 lat po odejściu redaktora naczelnego Wydawnictwa Stanisława Podobińskiego ze społeczności akademickiej, a w 59 rocznicę Urodzin tego niezłomnego Górala.

Verba volant, scripta manent (słowa ulatują, pismo pozostaje) – często powtarzał, po czym ochoczo zabierał się do twórczej pracy. Nie sposób w kilku zdaniach wyrazić, kim był Stanisław Podobiński. Nie sposób wciąż pouklądać myśli. A przecież minęło już 6 lat...

To była wielka skromna uroczystość. Stworzyli ją wszyscy, którzy przyczynili się do zaistnienia Tablicy Pamiątkowej. Słowa uznania i wdzięczności należą się jednak w pierwszej kolejności prof. dr hab. K. Z. Szymańskiej, która zaraziła nas swoją „ludzka powinnością”, bo tak należy rozpatrywać każdy odruch, w którym dostrzec można i serce, i obowiązek ofiarowane drugiemu człowiekowi.

Przy akceptacji władz Uczelni w osobach JM prof. dra hab. Zygmunta Bąka i prof. Jarosława Kweclicha – Prorektora ds. Promocji Uczelni, wydatnej pomocy Wydawnictwa i pomocy ze strony wielu osób, dalej sprawy potoczyły się już bardzo szybko. Wystarczyło parę ciepłych słów, pamięć i wrażliwość i był odzew – piękny, spontaniczny! Każdy wniósł własną cegiełkę, ale najważniejsze i tak pozostało niewidoczne dla oczu...

Wydaje się, że nie mogło być inaczej. Dla wielu bowiem Staszek był człowiekiem olbrzymiej wiedzy i wielkiego formatu. I chociaż żył pospiesznie, radość czerpał z pracy, z ciężkiego i siermiężnego trudu edytorskiego, cieszył się szczęściem innych i potrafił zadumać nad losem każdego człowieka. W prostocie, uśmiechu i charyzmie zamyka się Jego osobowość. Miał bowiem serce otwarte dla wielu ludzi i swoisty błysk w oczach, którym zjednywał sobie innych.

Grono tych, którzy pamiętali chwile z nim spędzone, czasem krótkie, przelotne spotkania, ale i te, o których można powiedzieć, że trwały całe życie, zebrało się w czwartkowe przedpołudnie, by uczestniczyć w tej uroczystości.

Czas to był szczególnie dla wielu zaproszonych gości, przede wszystkim dla najbliższej rodziny, małżonki Anny Podobińskiej, synów Macieja i Radosława, i siostry Zofii, która wraz z córką przybyła z odległej, tak bliskiej Stanisławowi, Stróżnej.

Otwarcu uroczystości przewodniczył Jarosław Kweclich, prorektor Akademii Jana Długosza, swoją obecnością skromne progi Uczelni zaszczyliły także władze miasta Częstochowy w osobach Prezydenta dra Tadeusza Wrony, Naczelnika Wydziału Kultury i Sztuki Ireneusza Kozery i zastępcy Prezydenta Miasta – Jacka Betnarskiego. Nad całością czuwał redaktor naczelny Wydawnictwa Przemysław Lasota.

Fot.: P. Urbaniak

W asyście grona profesorskiego, pracowników Uczelni, najbliższej rodziny, przyjaciół, znajomych i studentów wysłuchaliśmy biogramu autorstwa prof. Bartłomieja Szyndlera, długoletniego przyjaciela Stanisława i wiernego sympatyka Wydawnictwa, który przybliżyła pisząca te słowa.

Chociaż zainteresowania Staszka dotyczyły szczególnie płaszczyzny spraw języka, to równie swobodnie poruszał się w obszarze kultury, filozofii, socjologii, historii i literatury. Dlatego też Stanisława Podobińskiego jako człowieka, po części romantyka, po części pozytywistę przypomniła w swym wystąpieniu prof. K.Z. Szymańska.

Kiedy nadszedł moment odsłonięcia Tablicy, głos zabrał prezydent Miasta Tadeusz Wrona, który w refleksyjnych słowach określił Stanisława Podobińskiego jako człowieka renesansu, niezwykle zasłużonego dla miasta i regionu. W klimat zadumy wprowadziły zebranych recytacje utworów poetyckich w wykonaniu członków Studenckiego Koła Teatralnego „naJana”. Nie zabrakło także ulubionej przez Stacha trąbki, na której rzewne nuty wygrywali mgr Antoni Moś wraz z synem, a na zakończenie uroczystości wszyscy zebrani chórem zaintonowali pieśń „Góralu, czy Ci nie żal...”.

Uroczystość dopełniła modlitwa i kwiaty złożone na grobie redaktora naczelnego na Cmentarzu Kule.

Stanisław Podobiński dla wielu żył świadomością tworzenia i świadomością przemijania, czasem przyjscia i czasem odejścia, ale zawsze był dynamicznym i niezwykle ogniwem łączącym innych wokół siebie.

Nieodparcie na usta ciśnie się znajomy passus: nie ma ludzi niezastąpionych, ale pospieszmy dopełnić te słowa: ale są ludzie niepowtarzalni. O prawdzie tej świadczy chociażby fakt, że w jednym miejscu i o jednej porze spotkali się wszyscy, którym i teraz było „po drodze do Staszka”. Przyjechali z daleka, porzucili na chwilę własne troski..., by z sercem i śpiewem na ustach podkreślić wyjątkowość tej chwili.

I tylko głos uwięziony w krtani drżał tak samo jak latem 1994 roku, kiedy chlebem i solą Staszek witał mnie w progach Wydawnictwa.

*dr Edyta Sadowska
st. red. w Wydawnictwie AJD*

Przyjaciele i współpracownicy redaktora Stanisława Podobińskiego odsłanili tablicę pamiątkową poświęconą koledze. Uroczystość odbyła się 5 lutego 2009 roku.

REDAKTOR STANISŁAW PODOBIŃSKI (1950–2003)

Stanisław Podobiński urodził się 5 lutego 1950 r. w Stróżnej w powiecie gorlickim. Był jednym z siedmiorga dzieci Jana, pracownika fizycznego Zakładów Azotowych w Tamowie-Mościcach, i Marii z Potoków, ludowej artystki - koronczarki klockowej. Po ukończeniu szkoły podstawowej wyjechał do Zabrza, gdzie uczył się w Technikum Górniczym im. Gustawa Morcinka, zdobywając zawód technika górniko-elektryka. Następnie w 1970 r. rozpoczął pięcioletnie studia polonistyczne na Wydziale Humanistycznym Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. W czasie studiów wstąpił do Zrzeszenia Studentów Polskich, Związku Młodzieży Socjalistycznej i Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego. Udzielał się także aktywnie w pracach Studenckiego Koła Naukowego Językoznawców i pod opieką prof. Zarębiny przygotował referat (wspólnie z B. Biela) pt. *Dystrybucja statystyczna słownictwa gwarowego jako podstawa porozumienia się dwóch gwar sąsiednich*, który zdobył I nagrodę na Ogólnopolskim Seminarium Dialektologicznym w Krakowie i został opublikowany w 1976 r. Studia ukończył w 1975 r. z wynikiem dobrym, uzyskując tytuł magistra filologii polskiej na podstawie przedłożonej pracy pt. *Polskie słownictwo rolnicze*, napisanej pod kierunkiem prof. Marii Schabowskiej i ocenionej przez recenzentów jako bardzo dobra. W tymże samym roku ukończył Studium Kulturalno-Oświatowe na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Po studiach został skierowany do Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie i z dniem 1 września 1975 r. rozpoczął pracę jako asystent stażysta w Zakładzie Kultury Współczesnej. W następnym roku otrzymał przeniesienie do

Zakładu Języka Polskiego. Równocześnie zapisał się na seminarium doktorskie prowadzone na WSP w Opolu przez prof. Henryka Borka, zgłaszając chęć napisania dysertacji pt. *Rozwój polskiej terminologii hutniczej. (Studium semantyczno-słotwórcze)*. Po kilku latach zmienił promotora przenosząc się na seminarium prof. Feliksa Pluty w tejże samej uczelni. Równocześnie zapisał się na dwuletnie podyplomowe Studium Nauczania Języka Polskiego jako Obcego w „Polonicum” na Uniwersytecie Warszawskim. Poważna choroba i długa rekonwalescencja nie pozwoliły mu na zrealizowanie ambitnych zamiarów naukowych. W 1986 r. ukończył dwusemestralne studium pedagogiczne, zorganizowane przez macierzystą uczelnię, zaś 1 października 1987 r. został przeniesiony na stanowisko wykładowcy w Instytucie Filologii Polskiej.

Nowy i bardzo owocny etap kariery zawodowej Stanisława Podobińskiego rozpoczął się z chwilą objęcia przez niego 1 września 1988 r. kierownictwa Działu Wydawnictw i Poligrafii WSP w Częstochowie. Po reorganizacji tego działu w 1990 r. został zatrudniony w charakterze specjalisty do spraw wydawnictw w Samodzielnej Sekcji Wydawnictw. W 1992 r. wygrał konkurs na stanowisko naczelnego redaktora nowo utworzonego Wydawnictwa WSP w Częstochowie i od 1 kwietnia 1993 r. kierował nieprzerwanie tą oficyną aż do śmierci.

Stanisław Podobiński nadał Wydawnictwu WSP w Częstochowie wysoką rangę i zapewnił mu dynamiczny rozwój. O tym, jak bez reszty był oddany tej instytucji, niech świadczy fakt, że przez kilka kolejnych lat nie wykorzystywał urlopu. Postanowił też dokształcić się w zakresie obrotu i handlu książką, kończąc w 1999 r. kurs dla pracowników działów marketingowych wydawnictw książkowych. Wydawnictwo pod jego kierunkiem awansowało w krótkim czasie do czołówki uczelnianych oficyn wydawniczych w kraju o rocznej produkcji 150 tytułów, drukowanych w nakładach od 300 do 2000 egzemplarzy. Redaktor naczelny troszczył się również z dobrym skutkiem o poziom estetyczny i trwałość wydawanych książek. Większość nakładów otrzymała twarde lakierowane oprawy i kolorową, atrakcyjną szatę graficzną, wykonaną przez uzdolnionych miejscowych grafików. Wydawnictwo pod jego kierownictwem zadbało również o propagandę nowych publikacji, prezentując je na dorocznych targach książki naukowej we Wrocławiu, w Poznaniu i w Krakowie. Stanisław Podobiński jeździł także na międzynarodowe targi książki do Lipska i Frankfurtu nad Menem, gdzie promował niektóre nowości Oficyny WSP. Ponadto przywiązywał dużą wagę do podawania wyczerpujących informacji o książkach znajdujących się aktualnie w sprzedaży w wydawanych systematycznie adnotowanych katalogach i dysponendach. Za jego kierownictwa Oficyna WSP rozszerzyła swoje usługi w zakresie edytorstwa poza środowisko uczelniane, przygotowując do druku i wydając jako publikacje zlecone szereg wartościowych pozycji o tematyce regionalnej. Od tomu XIX (1993 r.) wydaje m.in. „Ziemie Częstochowską”.

Doniosłe zasługi Stanisława Podobińskiego na polu wydawniczym zostały docenione przez Senat WSP w Częstochowie, który 26 listopada 2003 r. podjął uchwałę o nadaniu Wydawnictwu uczelnianemu imienia zmarłego redaktora naczelnego.

Oprócz kierowania Wydawnictwem Stanisław Podobiński prowadził przez szereg lat zlecone zajęcia dydaktyczne na WSP w Częstochowie i na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach z leksykologii i leksykografii, gramatyki opisowej, historii i kultury języka oraz z literatury dziecięcej i młodzieżowej.

Drugą pasją życiową Stanisława Podobińskiego była działalność w wielu organizacjach naukowych i kulturalnych. Był m.in. członkiem Polskiego Towarzystwa Językoznawczego, Polskiego Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego, Polskiego Towarzystwa Fonetycznego, Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza, Towarzystwa Przyjaciół Staropolskiego Górnictwa i Hutnictwa, Polskiego Towarzystwa Heraldycznego, Stowarzyszenia Miłośników Tradycji „Mazurka Dąbrowskiego” i zasiadał w Komitecie Redakcyjnym kwartalnika „Pieśń Skrzydłata” wydawanego w Gdańsku. 11 kwietnia 2001 r. został wybrany do Zarządu Częstochowskiego Towarzystwa Naukowego. W październiku 1989 r. zapisał się do NSZZ „Solidarność”. Ponadto należał do Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego i posiadał uprawnienia przewodnika tatrzańskiego oraz pilota wycieczek zagranicznych. Od 1993 r. wchodził w skład Zarządu Uczelnianego AZS. Co roku w Święto Sportu Akademickiego urządzał tzw. dyktanda sportowe. Opracowywał też i organizował z innymi polonistami konkursowe dyktanda ortograficzne dla uczniów szkół średnich z województwa częstochowskiego. Sam wziął udział w 1991 r. w Ogólnopolskim Konkursie na Mistrza Ortografii w Katowicach i zajął III miejsce, otrzymując zaszczytny tytuł „II Wicemistrza Ortografii Polskiej”.

Stanisław Podobiński pozostawił po sobie spory dorobek naukowy w zakresie językoznawstwa [1]. Opublikował przeszło sto rozpraw, artykułów i recenzji. Przez szereg lat zamieszczał na łamach „Gazety Częstochowskiej”, „Gazety Wyborczej”, „Życia Częstochowy”, „Naszej Częstochowy” i „Częstochowskiego Co - Gdzie - Kiedy” porady językowe, w których wyjaśniał zawile meandry polskiej ortografii i gramatyki; uczył jak pisać i mówić poprawnie. Z publikacji zwartych na szczególną uwagę zasługuje jego praca pt. *Kształtowanie się polskiej terminologii rolniczej* (Częstochowa

1997, Wydawnictwo WSP, ss. 193), o której prof. Feliks Pluta napisał w *Przedśłowiu*, że „stanowi poważny wkład do współczesnej leksykografii”. Najważniejszą pozycję w jego piśmarstwie naukowym stanowi *Poradnik ortograficzny ze słownikiem wyrazów najtrudniejszych i tekstami edytorsko-poprawnościowymi* (Częstochowa 2001, Wydawnictwo WSP, ss. 1198), w którym oprócz obszernego słownika autor zamieścił swoje drobne prace i teksty okolicznościowe (drukowane wcześniej w rozmaitych czasopismach i książkach), co daje znakomity przegląd uprawianej przez niego publicystyki naukowej.

Stanisław Podobiński był także miłośnikiem śpiewu, muzyki, tańca i folkloru. W czasach studenckich należał do zespołów chóralnych. Jego żywe zainteresowanie śpiewem wokalnym i chóralnym znalazło swój wyraz w opracowanym dla studentów *Wszechnaobfitszym piosenniku dla wszystkich* (Częstochowa 1993/94, Wydawnictwo WSP, ss. 588), w którym zamieścił pieśni narodowe, turystyczne, biesiadne, weselne, żołnierskie, harcerskie, a także wsteczno-zberezno-karczemne, pod którą to nazwą kryją się pełne zmysłowego humoru i rubasznego dowcipu przyspiewki ludowe. Drugie wydanie śpiewnika na nowo opracowane i poszerzone o piosenki „z szerokiego świata, kabaretowe i z różnych szuflad” wraz z nutami, i „chwytami gitarowymi”, ukazało po ośmiu latach od wydania pierwszego pod nieco zmienionym tytułem: *Wszechnaobfitszy piosennik dla tych, co ich Muzyka „bierze”* (Częstochowa 2002, Wydawnictwo WSP, ss. 975).

Mieszkając przeszło ćwierć wieku w Częstochowie St. Podobiński wrósł mocno w miejscowe środowisko inteligentkie i czuł się częstochowianinem. Interesował się żywo codziennymi sprawami miasta i regionu oraz życiem jego mieszkańców. Starał się przy tym poznać dogłębnie regionalną historię i kulturę, a także życiorysy zasłużonych dla Ziemi Częstochowskiej ludzi. Efektem jego zainteresowań tematyką regionalną jest adresowany do młodzieży popularnonaukowy *Encyklopedyczny słownik regionu częstochowskiego*, napisany wspólnie z Bogdanem Snochem i wydany w dwóch tomach (t. I, Częstochowa 2000, Wydawnictwo WSP, ss. 172; t. II wyd. tamże 2001, ss. 119, nłb. 1). Badał również język miasta i okolicy Częstochowy. Na ten temat opublikował dwa artykuły w „Ziemi Częstochowskiej”: *Język mówiony mieszkańców Częstochowy* (wspólnie z A. Jakubczak, T. XVII:1991, s. 90–97) i *Uniwersalność regionalizmów częstochowskich*, (T. XXVI: 1999, s. 215–219).

W uznaniu zasług położonych dla rozwoju kultury w środowisku akademickim i wieloletnią działalność wydawniczą wojewoda częstochowski Szymon Giżyński przyznał St. Podobińskiemu nagrodę w dziedzinie kultury i sztuki za rok 1998.

St. Podobiński żonaty był z Anną z Opoków, nauczycielką polonistyki, zatrudnioną w Liceum im. Juliusza Słowackiego w Częstochowie i miał z nią dwóch synów, Macieja i Radosława.

Zmarł 6 stycznia 2003 r. i został pochowany na cmentarzu Kule w Częstochowie, w Alei Zasłużonych.

Bartłomiej Szyndler

Fot.: P. Urbaniak

[1] Bibliografia wybranych publikacji Stanisława Podobińskiego za lata 1976–2000 znajduje się w książce: Stanisław Podobiński, *Poradnik ortograficzny ze słowniczkiem wyrazów najtrudniejszych i tekstami edytorsko-poprawnościowymi*, Częstochowa 2001, s. 1165–1173.

POCIĄG, KTÓRY BOMBARDOWAŁ CZOŁGI

Biblioteka Główna Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie zaprasza na otwarcie wystawy: „Pociągi pancerne w bitwie pod Mokrą 1 wrzesień 1939”.

Na wystawie będą zaprezentowane zbiory Biblioteki oraz Józefa Andrzeja Bossowskiego ze Stowarzyszenia „Twierdza Częstochowa” dotyczące bitwy, jaka rozegrała się 1 września 1939 roku pod Mokrą w powiecie kłobuckim. Pokazujemy pozycje książkowe, publikacje naukowe, artykuły z czasopism, a także dawne fotografie z pola walki oraz elementy uzbrojenia. Wśród prezentowanych materiałów znajdują się też plansze ukazujące historię 2 Dywizjonu Pociągów Pancernych, który do 1939 roku stacjonował w Niepołomicach. Jest to pociąg nr 53 „Śmiały” i nr 52 „Piłsudczyk”. Celem wystawy jest przypomnienie 70-tej rocznicy bitwy oraz zachęcenie do zgłębienia wiedzy o historii polskich pociągów pancernych. Stąd na wystawie znajdziemy wiele ciekawych pamiątek poświęconych batalii, jaka rozegrała się na terenie wsi Mokra i w jej pobliżu. W gablotach obok książek, map, dokumentacji technicznej sprzętu użytego w bitwie, znajdziemy amunicję, wyposażenie, jakim dysponowali żołnierze. Ciekawym eksponatem wydaje się być mundur polskiego ułana. Wśród plansz i reprodukcji znajdziemy sporo fotografii, a także interesujące schematy pociągów pancernych. To nie jedyne atrakcje, jakie zapowiadają się w związku z rocznicą bitwy...

– Już teraz serdecznie zapraszam do wzięcia udziału w inscenizacji bitwy pod Mokrą – zachęcał w czasie wernisażu wystawy – Józef Andrzej Bossowski ze Stowarzyszenia „Twierdza Częstochowa”. – Starannie przygotowujemy się do odegrania rekonstrukcji. W tym celu oprócz informacji na temat samej bitwy, postanowiliśmy wykorzystać tyle eksponatów, ile tylko zdołamy pozyskać. Będą samoloty, artyleria, czołgi, broń sieczna, postaramy się zainscenizować nawet szpital polowy... Mam nadzieję, że wszystkie te atrakcje wpłyną na ugruntowanie pamięci o bitwie i zarazem będą zachętą dla młodych pokoleń, by interesować się, a może nawet pasjonować historią...

Inszenizację bitwy pod Mokrą będziemy mogli obejrzeć 30 sierpnia 2009 roku (z zapowiedzi organizatorów wynika, że rekonstrukcja odbędzie się w pobliżu pomnika upamiętniającego bohaterów września 1939). Natomiast wystawę można zwiedzać do końca marca.

Marek Makowski

„BYSTRE 14”

Fascynacja prof. Zdzisława Wiatra prawosławiem zrodziła się ponad dziesięć lat temu. Impulsem stał się wyjazd do szkoły pisania ikon ojca Leoncjusza Teofiluka w Bielsku Podlaskim. Fascynacja zrodziła się równolegle, wprost proporcjonalnie kontrastując razem na jednej płaszczyźnie jako sztuka i jej naładowany pozytywną energią przekaz plus sacrum ukryte w naukach pierwotnego chrześcijaństwa, gdzie człowiek przez kolejne lata dojrzewając uzyskuje odpowiedzi na zrodzone wraz z grzechem pierwotnym pytania...

– Fascynacja prawosławiem i to, co uzyskałem dzięki tym zainteresowaniom na przestrzeni ponad dziesięciu lat, to przede wszystkim bliższe poznanie Biblii. Dla mnie jest ona niewyczerpalnym źródłem poznania, czym jest człowiek i jakie jest jego przeznaczenie. Pismo Święte stwarza możliwość poznania własnej duszy i tego, co nas determinuje. To tak jak gdyby podróżować w głąb samego siebie i dowiadywać się – zdradza Zdzisław Wiatr.

Zainteresowanych poznaniem „przygody prof. Zdzisława Wiatra z prawosławiem” zapraszamy na wystawę zatytułowaną „Pejzaże prawosławne”. Składa się na nią integralny cykl ponad dwudziestu obrazów i grafik wykonanych podczas podróży artysty na południe i wschód Polski. Wśród prac znajdziemy pejzaże, portrety, czasem zaskakujące detale uchwycone okiem artysty i przeniesione na płótno ukazujące sprzęty czy budowle mocno zagrożone przez czas

KSIĘSTWO WARSZAWSKIE W HISTORII I TRADYCJI NAPOLEOŃSKIEJ

4 marca 2009 roku, o godzinie 13.00, w Sali Reprezentacyjnej Ratusza Miejskiego w Częstochowie, odbyła się promocja książki „Księstwo Warszawskie w historii i tradycji napoleońskiej (1807 – 2007)”.

Stanowi ona pokłosie międzynarodowej konferencji naukowej, zorganizowanej we wrześniu 2007 roku, z okazji dwusetnej rocznicy utworzenia Księstwa Warszawskiego. Pomysłodawcami konferencji byli prof. Bartłomiej Szynkler i prof. Tadeusz Srogosz, a organizatorami pracownicy Zakładu Historii XIX Wieku i Zakładu Metodologii Historii, Instytutu Historii Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie.

Promocja miała na celu upowszechnienie wśród historyków i pasjonatów epoki napoleońskiej najnowszych badań z tego zakresu. Zorganizowana ona została przez Instytut Historii AJD i Muzeum Częstochowskie. Zaproszeni na promocję zostali m.in.: prezydent miasta Częstochowy, którego reprezentował Ireneusz Kozera – naczelnik Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Miasta Częstochowy, rektor AJD dr hab. inż. prof. AJD Zygmunt Bąk oraz dziekan Wydziału Filologiczno-Historycznego dr hab., prof. AJD Dariusz Złotkowski. W imieniu gospodarzy sesji głos zabrali również: dyrektor Instytutu Historii AJD dr Marcei Antoniewicz i dyrektor Muzeum Częstochowskiego mgr Janusz Jadczyk. W promocji wzięło udział kilku uczestników wspomnianej konferencji: prof. Bartłomiej Szynkler, dr hab., prof. AJD Dariusz Złotkowski, dr Maciej Trąbski, dr Katarzyna Bucholc-Srogosz, dr Robert Szwed, dr Zdzisław Janeczek (z Akademii Ekonomicznej im. Karola Adameckiego w Katowicach), dr Norbert Morawiec, dr Anna Czerniecka-Haberko i dr Beata Urbanowicz.

Prezentowana książka wydana została pod redakcją Katarzyny Bucholc-Srogosz i Macieja Trąbskiego. Znajdują się w niej artykuły o bardzo różnej tematyce (politycznej, wojskowej, prawnoustrojowej, ekonomicznej, oświatowej, kulturalnej, bibliograficznej i historiograficznej), które znacząco poszerzają stan wiedzy o epoce napoleońskiej.

Książka wydana została przez Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego, staraniem Instytutu Historii AJD oraz dzięki wsparciu finansowemu Urzędu Miasta Częstochowy i przy współudziale Muzeum Częstochowskiego.

Maciej Trąbski

i brak pamięci ze strony człowieka, który je kiedyś stworzył. Wśród nich uwagę moją zwrócił obraz uwieczniający drzwi chylące się ku ruinie cerkwi, który ochrzciłem „Bystre 14”. Symbol zamkniętych drzwi chętnie wykorzystywany przez artystów jako metafora przemijania uświadamia, iż czas i co by nie powiedzieć, egzotyka tematu nastraja ku zadumie... Wszak na opak drzwi, to taki element konstrukcji, który kiedyś zamknięty w przyszłości może zostać na nowo otwarty. Wysoki kunszt artysty połączony z ciepłem oraz wyrażony pasją, z jaką podszedł do tematu stanowią, że czas spędzony na wystawie w Ośrodku Promocji Kultury „Gaude Mater” będzie niezapomnianym przeżyciem. Wernisaż wystawy odbył się 6 marca 2009 roku.

Marek Makowski

JASNA GÓRA W ZBIORACH BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ AJD

18 grudnia w galerii Biblioteki Głównej Akademii im. Jana Długosza otwarto kolejną ekspozycję prezentującą zbiory biblioteki dotyczące Jasnej Góry z różnych okresów jej istnienia. Ekspozycje pokazane na wystawie pochodzą w większości ze zbiorów specjalnych biblioteki.

Wśród prezentowanych materiałów na szczególną uwagę zasługuje zbiór 13 litografii barwnych z 1926 roku autorstwa Jana Gumowskiego, drzeworyty Józefa Hollaka, Kazimierza Wiszniewskiego, zbiór drzeworytów sztorcowych z „Tygodnika Ilustrowanego” i „Kłosów” z lat 1859–1890 oraz miedzioryt z około 1710 roku. Ponadto można zobaczyć chromolitografie m. in. „Obraz Cudowny Matki Boskiej Częstochowskiej” z 1880 roku, fotografie „Widoki z Częstochowy” z 1898 roku, kolekcje pocztówek wydanych do 1939 roku, a także przewodniki. Ciekawostką wśród nich jest przewodnik Józefa Lompy wydany w 1860 roku. Pokazujemy również pozycje albumowe i książkowe, począwszy od XIX wieku do chwili obecnej.

Do wystawy wydano okolicznościowy katalog zawierający wykaz grafik i publikacji wykorzystanych przy opracowaniu wystawy.

Tak w XVI wieku pisał o Jasnej Górze kanonik kolegiaty świętej Anny w Krakowie Grzegorz z Sambora:

*Wiedz o tym, że jest miejsce wśród polskiej ziemi,
Dające piękny widok ku śląskiej granicy.
Tutaj wznosi się góra wysoka, nad którą
Nie masz miłszej – stąd zwie się jedna Jasną Górą.*

Teresa Kulisiewicz

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
AKADEMII IM. JANA DŁUGOSZA W CZĘSTOCHOWIE

Jasna Góra w zbiorach
Biblioteki Głównej AJD

KATALOG WYSTAWY GRUDZIEŃ 2008

STYPENDYSTKA „MŁODEJ POLSKI”

Fot.: arch.

Ogromne wyróżnienie spotkało Instytut Muzyki Akademii im. Jana Długosza. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP Bogdan Zdrojewski docenił Ewę Jabłczyńską asystentkę pracującą w Instytucie, przyznając jej Stypendium „Młoda Polska”. Te z pewnością pozwoli na dalszy rozwój utalentowanej gitarzystki. Warto podkreślić, iż Ewa Jabłczyńska, absolwentka Akademii Muzycznej w Katowicach im. Karola Szymanowskiego, jest już stypendystką Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które otrzymała za wyróżniające osiągnięcia muzyczne i naukowe (szerzej na temat drogi naukowej stypendystki pisaliśmy w numerze 1/2008 *Res Academicae*).

O stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP „Młoda Polska” mogą ubiegać się młodzi artyści do 35 roku życia, którzy posiadają wybitne osiągnięcia w takich dziedzinach jak: film, fotografia, literatura, muzyka, sztuki wizualne, taniec, teatr czy krytyka artystyczna. Przyznane środki mogą zostać przeznaczone na potrzeby konkretnego projektu artystycznego zakup niezbędnego sprzętu potrzebnego w pracy artystycznej, a także studia, staże i rezydencje zagraniczne.

ASC

EUROPEANA - CYFROWA KOLEKCJA EUROPEJSKIEGO DZIEDZICTWA KULTURY

20 listopada 2008 roku na konferencji naukowej „*Biblioteka i informacja w 2008 roku*” zorganizowanej przez Instytut Bibliekoznawstwa i Informatyki UMCS w Lublinie pracownice Biblioteki Głównej AJD Lena Kamińska-Mazur i Agata Bożek przedstawiły referat na temat „*Europeana – cyfrowa kolekcja europejskiego dziedzictwa kultury*”. W sposób nie zamierzony wystąpienie zbiegło się z uroczystą inauguracją działalności internetowego portalu Europejskiej Biblioteki Cyfrowej. Utworzenie Europeany było jedną z najważniejszych inicjatyw Unii Europejskiej na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Proces mający na celu powstanie wspólnego dostępu online do zasobów dziedzictwa kultury starego kontynentu zapoczątkował w 2005 roku list przywódców sześciu europejskich państw (w tym Polski) do władz Unii Europejskiej zawierający propozycję utworzenia paneuropejskiej biblioteki cyfrowej. W odpowiedzi na ten apel podjęto szereg działań, które doprowadziły do udostępnienia poprzez wielojęzyczny portal internetowy przeszło 2 milionów obiektów cyfrowych różnego typu i formatu, pochodzących z digitalizujących swe zasoby, największych europejskich ośrodków kultury, nauki i informacji. Na stronie internetowej www.europeana.eu internauci mają dostęp do książek, map, nagrań, fotografii, dokumentów archiwalnych, obrazów i filmów z bibliotek narodowych i instytucji kulturalnych z dwudziestu siedmiu państw członkowskich UE.

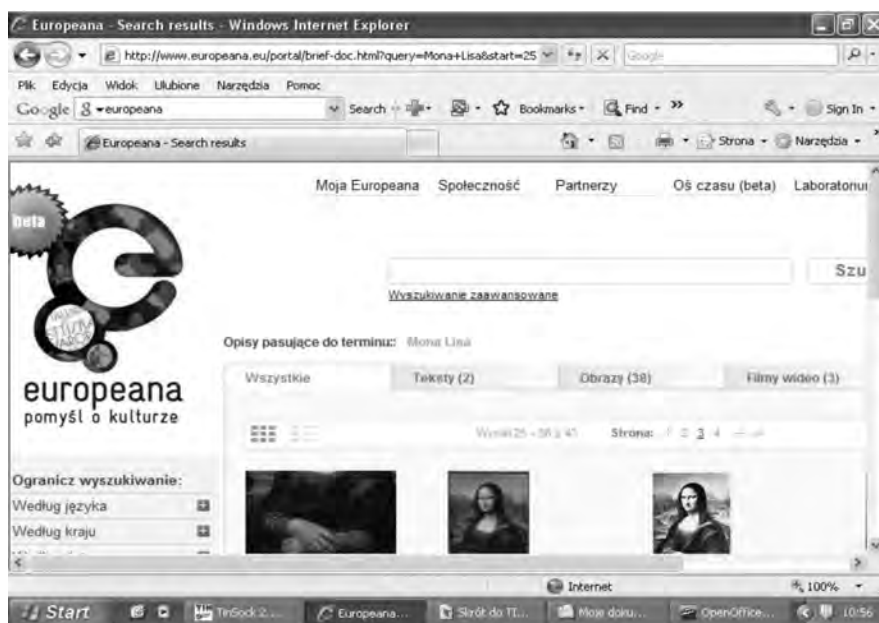
Etymologia nazwy portalu, (europeana – po łacinie „europejskie”) ma nawiązywać do tradycyjnej nomenklatury wielkich bibliotek starożytnych i europejskich np. Aleksandryny, a jednocześnie wskazywać na różnorodność udostępnianych przez nią zasobów.

W zasięgu myszki użytkownicy Europeany znajdują kopie cyfrowe zasobów drukowanych i rękopisów, nierzadko tzw. „białe kruki”, które do tej pory udostępniane były wybrańcom w pilnie chronionych bibliotecznych czytelniach zbiorów specjalnych. Dzięki temu, że europejskie muzea, takie jak paryski Luwr i amsterdamskie Rijksmuseum, dostarczyły cyfrowe zapisy obrazów i obiektów ze swoich kolekcji można, nie wychodząc z domu, podziwiać największe arcydzieła sztuki. Także archiwa udostępniły ważne dokumenty państwowe, a Francuski Narodowy Instytut Sztuk Audiowizualnych (INA) dostarczył 80 tysięcy zapisów programów z XX wieku, w tym np. sekwencje zdjęciowe z pól bitew we Francji z 1914 r.

Ponadto dostępny w wersji Web 2.0 portal Europejskiej Biblioteki Cyfrowej stanowić ma miejsce interaktywnego, kreatywnego uczestnictwa dostępnego dla wszystkich, którzy pragną mieć swój wkład w kulturę europejską i dzielić się nią z innym. Po rejestracji na portalu, można będzie zostać aktywnym członkiem społeczności Europeany i samodzielnie decydować o sposobie prezentacji dokumentów, kontrolować własne konto, zachować wyszukane obiekty, tworzyć historie wyszukiwań, komentować i tagować.

Warto odwiedzić strony Europeany – pierwszej unijnej biblioteki cyfrowej, stanowiącej milowy krok w digitalizacji i upowszechnianiu europejskiego dziedzictwa kulturowego. Tym bardziej, że jej zasoby będą stale się powiększać, a w 2010 roku mają obejmować 10 milionów cyfrowych kopii dzieł wolnych od praw autorskich oraz aktualne publikacje i wyniki badań naukowych.

Agata Bożek,
Lena Kamińska-Mazur

MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WOLONTARIUSZA NA AJD

Wydaje się, że nie ma lepszego miejsca, aby propagować ideę wolontariatu nad uczelnię o pedagogicznych korzeniach. Z tego założenia wyszła również grupa studentek, które 19 grudnia w gmachu głównym Akademii im. Jana Długosza zorganizowały obchody Międzynarodowego Dnia Wolontariusza.

Inicjatywa ta była częścią projektu animacji społecznej pod nazwą „Rozpowszechnianie informacji o wolontariacie wśród studentów”, który został zorganizowany i opracowany przez cztery studentki V roku pedagogiki społecznej i terapii pedagogicznej: Agnieszkę Grabińską, Olę Jagusiak, Anetę Filipczak oraz Annę Julię Cerniewską. Warto zaznaczyć, iż aby projekt mógł udać się w takiej formie, realizatorki zaprosiły do współpracy szereg instytucji w tym: Dziekana Wydziału Pedagogicznego, Studenckie Naukowe Koło Terapeutów, Centrum Informacji i Wolontariacie, szereg instytucji pozarządowych oraz media.

Głównym celem organizatorek Dnia było dostarczenie studentom wiedzy o wolontariacie, ale odbywać się to miało poprzez dostęp do aktualnych informacji o placówkach, zapoznanie z prawami i obowiązkami wolontariusza, z praktyczną stroną wolontariatu oraz propagowanie tej idei – nie od dziś wiadomo, że wolontariat jest jedną z najlepszych metod na podnoszenie swoich kwalifikacji zawodowych oraz umiejętności.

Impreza była przygotowana na kształt swoistych targów wolontariatu organizacji częstochowskich. Dodatkowo przeprowadzone zostało szkolenie dla przyszłych wolontariuszy oraz spotkanie początkujących wolontariuszy z doświadczonymi, którzy dzielili się swoją wiedzą i spostrzeżeniami.

Oczywiście wszystkie te działania w swoim zamyśle miały na uwadze zaktywizowanie studentów do podjęcia tego typu inicjatyw. Dzień Wolontariatu może stać się dodatkowym impulsem do przemyśleń, a częstokroć zmiany postaw, gdyż zauważalny jest wyraźnie spadek zainteresowania podjęciem pracy społecznej, pracy non-profit. Jak mówi jedna z organizatorek Agnieszka Grabińska - chciałbyśmy, aby była to impreza cykliczna. Gratulując pomysłu można życzyć zatem, aby przyniósł on zamierzony owoc.

*Adrianna Sarnat-Ciastko,
fot.: A.J. Cerniewska*

WYRÓŻNIENIE DLA STUDENTKI

Studentka V roku pedagogiki opiekuńczo-resocjalizacyjnej Michalina Rutkowska otrzymała po raz kolejny stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Stypendium zostało jej przyznane za wybitne osiągnięcia w nauce oraz działalności naukowo-społecznej. Michalina jest m.in. zaangażowana w działalność Koła Naukowego Resocjalizacji im. Natalii Han-Ilgiewicz, które prężnie rozwija się na Wydziale Pedagogicznym. Takie wyróżnienie jest istotnym znakiem, iż studenci Akademii im. Jana Długosza są doceniani w szerszym środowisku, a przede wszystkim pokazuje, iż warto inwestować swój czas i zaangażowanie w naukę oraz działalność wolontaryjną. Stypendium wręczył Michalinie Rutkowskiej 29 stycznia JM Rektor AJD dr hab. inż. Zygmunt Bąk, prof. AJD.

ASC

WYCIECZKA DO SEJMU

W dniu 15 stycznia odbyła się wycieczka do Trybunału Konstytucyjnego oraz Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie zorganizowana przez Koło Naukowe Myśli Administracyjno-Prawnej w Instytucie Administracji, którego opiekunami naukowymi są mgr Dagmara Szmal i mgr Marcin Halkiewicz. Organizację wizyty w Sejmie wspierało także biuro poselskie pani poseł Haliny Rozpondek. W wycieczce uczestniczyli nauczyciele akademicki oraz studenci kierunku Administracja.

Celem wyjazdu było pogłębienie wiedzy teoretycznej, jaką studenci zdobywają na zajęciach. Pierwszym punktem na trasie wycieczki był Trybunał Konstytucyjny. Uczestnicy wycieczki zostali oprowadzeni po budynku Trybunału. Mieli możliwość obejrzenia między innymi sal, w których odbywają się rozprawy. W tzw. małej sali rozpraw dyrektor Biura Trybunału Konstytucyjnego wygłosił krótki wykład na temat historii sądów konstytucyjnych w Polsce i na świecie. Studenci pytali także o możliwość podjęcia praktyk, stażu czy w końcu zatrudnienia w Trybunale Konstytucyjnym.

Po obiedzie w restauracji sejmowej uczestnicy wycieczki zostali zaproszeni do zwiedzenia siedziby Sejmu RP. Główną atrakcją był wizyta na sali obrad. Studenci zwiedzili także hol główny, znany z transmisji telewizyjnych, oraz salę kolumnową. Przewodnik odpowiadał na nurtujące studentów pytania dotyczące zarówno samego budynku Sejmu jak i zwyczajów tu panujących.

Wycieczka była doświadczeniem bardzo inspirującym, a zainteresowanie nią studentów było tak ogromne, iż z dużym prawdopodobieństwem podobne wyjazdy będą organizowane w przyszłości.

Ewelina Żelasko-Makowska

Fot.: arch.

ŻEBY LECIAŁ JAK NAJDALEJ...

11 lutego odbyły się częstochowskie eliminacje do Mistrzostw Świata w rzucie papierowym samolocikiem – RedBull Paperwings. Wszystko miało miejsce w budynku Akademii Jana Długosza przy ulicy Waszyngtona (w auli.) Do eliminacji przystąpiło blisko 60 studentów z różnych częstochowskich uczelni, choć byli również studenci z Radomia, Warszawy, Krakowa, Łodzi czy Gliwic. Zjawily się także w dość licznej grupie media – telewizja, radio, gazety. Studenci zmagali się w trzech różnych konkurencjach, tworząc odpowiednie „machiny lotnicze” do poszczególnych startów. W pierwszej na najdalszy lot wygrał Jakub Karolczyk osiągając 17 metrów, drugie miejsce zajął Michał Włodarczyk, natomiast trzecie –

niewiasta Olga Kluźniak. Najdalszy jednak lot oddał Jakub Sosnowski niestety rzut był spalony, ponieważ przekroczył linię. W rzucie na czas stała się rzecz niebagatelna, ponieważ Jakub Karolczyk rzucił samolotem tak, iż ten utrzymywał się w powietrzu 6,26 sekund, co jest aktualnie najlepszym czasem polskich eliminacji, i ma on dużą szansę wyjechać na finały do Salzburga. Drugie miejsce zajął Waldemar Szymański z wynikiem 4,79 sekund, co daje mu 7 miejsce w Polsce, trzecie miejsce przypadło Jakubowi Sosnowskiemu z wynikiem 4,19 sekundy. Z racji tego, iż regulamin pozwala na sklasyfikowanie tylko w jednej konkurencji, dlatego Jakub Karolczyk wybrał lot na czas i jest jej liderem. W ostatniej konkurencji – akrobacji, sędziami oceniającymi byli prorektor prof. Eligiusz Małolepszy, Tomasz Skalski, oraz Sebastian Wewiór. Według nich najlepiej zaprezentował się Krzysztof Gałecki i on został zwycięzcą. Po raz kolejny studenci udowodnili, że są kreatywnymi osobami oraz, że studia to nie tylko nauka, lecz też spędzanie wesoło czasu. Podsumowaniem może być opinia jednego ze startujących „nieważne gdzie, jak, kiedy liczy się zabawa i żeby leciał...”

Krzysztof Kościański

PROJEKTOR – WOLONTARIAT STUDENCKI

Można uznać, że wolontariat jest rodzajem współpracy między osobą, która potrzebuje pomocy a tą, która w sposób społeczny pragnie jej udzielić. Bez wątpienia daje on wspaniałe perspektywy obu stronom tego dialogu – wolontariuszowi oferuje zdobycie doświadczenia, umiejętności, bezinteresownego otwarcia się na potrzeby innych, satysfakcji, której nie da się zmierzyć materialnie. Z kolei osobie potrzebującej radość, szansę, nadzieję na lepsze jutro, świadomość obecności drugiego człowieka. Szansą na doświadczenie tego typu pracy jest udział w projekcie „Projektor - wolontariat studencki”, który jest programem Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowanym przez Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów KLANZA. Program ten odbywa się po honorowym patronacie prof. Jerzego Buzka, który jako honorowy wolontariusz również bierze udział w jego realizacji, odwiedzając w ubiegłym roku m.in. szkoły w Turowie, Koszęcinie i Kamieńskich Młynach. Warto zaznaczyć iż swój udział w realizacji „Projektora” mają również studentki Akademii im. Jana Długosza: Kasia Ul, Kasia Gorzelak i Iza Zielińska.

„PROJEKTOR - wolontariat studencki” stanowi przestrzeń dla twórczego działania, w której można realizować kreatywne projekty edukacyjne. Celem programu jest dotarcie do dzieci i młodzieży z małych miejscowości z aktywnością i wiedzą studentów, którzy przekazują pozytywne wzorce osobowe i swoją postawą zachęcają uczniów do dalszego rozwoju, do uwierzenia, że niemożliwe jest możliwe. Projekty edukacyjne mogą być realizowane zarówno w czasie roku szkolnego, jak i w trakcie ferii zimowych i wakacji, przez co stają się ciekawą i pożyteczną formą organizacji czasu

wolnego dzieci i młodzieży. Studenci poprzez realizację projektów edukacyjnych sprawiają, że szkoła staje się miejscem ciekawych wydarzeń, ogniskujących uwagę społeczności lokalnej. Wolontariusze mają ponadto szansę na poznanie innych studentów z terenu całego kraju, i wspólną z nimi realizację kolejnych pomysłów. Co należy podkreślić, realizatorzy programu zapewniają zwrot kosztów zakupu materiałów niezbędnych do przeprowadzenia projektu (do wysokości 151 złotych brutto). Każdy wolontariusz otrzymuje dodatkowo zwrot kosztów dojazdu do miejsca realizacji projektów systematycznych i z powrotem, do miejsca zamieszkania. Przy realizacji projektów wakacyjnych – w tym feryjnych, koszty podróży pokrywane są bez względu na odległość. Każdy student-wolontariusz w czasie przygotowania i realizacji projektu edukacyjnego jest ubezpieczony od następstw nieszczęśliwych wypadków oraz od odpowiedzialności cywilnej. W przypadku projektów wakacyjnych – w tym feryjnych – szkoła zapewni wolontariuszom wyżywienie i zakwaterowanie.

Więcej informacji na temat „Projektora” można uzyskać na stronie www.projektor.org.pl lub www.inspiruj.pl. Można skorzystać z bezpłatnej infolinii (dla abonentów TP SA i Orange) 0 800 444 131 lub skontaktować się z Regionalnym Koordynatorem tel: 502352169. Ponadto można odwiedzić częstochowską siedzibę PSPiA KLANZA w każdą środę w godz 15:00-16:00 w Szkole Podstawowej nr 39 ul. Kopernika 79/87

*Anna Grabowska
Regionalny Koordynator Programu*

W SKRÓCIE...

ZŁOTY STUDENT Złoty medal zdobył Łukasz Wabnic (student AJD, II rok kierunku politologia) podczas Mistrzostw Europy w dyscyplinie Karate Tsunami w full-contakcie kumite open seniorów. Łukasz jest zawodnikiem Klubu Sportowego „Start”. Mistrzostwa Europy odbyły się pod Bytomiem w dniach 15-16 listopada 2008 r.

STUDENCKIE STRONY Dwie strony internetowe poświęcone sprawom studenckim zostały przygotowane przez studentów Wydziału Pedagogicznego. Pierwsza <http://www.wp.ajd.czyst.pl/studenci/> zawiera najpotrzebniejsze informacje, które pozwolą łatwiej poruszać się w świecie dziekanatów, planów zajęć i statutu uczelni. Druga to forma gazety on-line, na której można wymienić się poglądami z życia częstochowskich żaków, odnaleźć ciekawe artykuły i linki – http://www.wp.ajd.czyst.pl/gazeta_on-line. Twórcy stron serdecznie zapraszają do współpracy i odwiedzin.

WYJĄTKOWE STYPENDIA NIEZWYKŁEJ UCZELNI Polscy studenci mogą starać się o wyjątkowe stypendia niezwyklej uczelni - KAUST Discovery Scholarship. Institute of International Education (IIE) zaprasza w imieniu King Abdullah University of Science and Technology (KAUST), na program stypendialny dla studentów kierunków inżynierskich i technologicznych. Szczegółowe informacje na temat stypendium oraz formularze aplikacyjne na stronie: www.kaust.edu.sa/discovery

MM

„POSŁUCHAJ CZEGO NIE MÓWIĘ” ..

To tytuł krótkiego tekstu, zarazem scenariusza spektaklu autorstwa Piotra Nity absolwenta Akademii im. Jana Długosza, który odnosi się do funkcjonowania społecznych osób upośledzonych umysłowo. Otoczenie takich osób pełne jest stereotypów, ocen, sloganów i poglądów, które mniej lub bardziej wpływają na ich życie. Opinie skrajne, generalizujące, powierzchowne często powodują, iż przed osobami z upośledzeniem piętrzą się zewnętrzne trudności uniemożliwiające, blokujące rozwój.

To jak trudny jest ten temat i jak intensywne budzi emocje można było odczuć podczas spektaklu „Posłuchaj czego nie mówię”, który został wykonany przez Teatr Autorski Blee 16 grudnia 2008 roku w auli Akademii im. Jana Długosza. Widzowie mogli podziwiać dwóch aktorów, którzy odgrywali fragmentaryczną dramą wchodząc odpowiednio w role rodziców, opiekunów, teoretyków: Michała Hupę – honorowego członka Teatru Akademickiego AJD „naJana”, absolwenta historii oraz partnerującą mu Wiolettę Kuliś – absolwentkę filologii polskiej, która znana jest częstochowskiej publiczności ze swej działalności aktorskiej oraz edukacyjnej, a obecnie prowadzi warsztaty teatralne w jednej z częstochowskich szkół. Aktorzy Teatru Autorskiego Blee nie próbowali zbudować na scenie postaci, próbując wczuć się w upośledzonych, zamiast tego starali się metaforycznie odtworzyć ich życie poprzez kalejdoskop emocji ukrytych w wyrażanych na co dzień poglądach. Ważnym aktorem tego spektaklu były również zabawki, które jednak nie służyły typowym swoim celom, ale wykorzystywane były w zupełnie inny sposób, często służąc budowaniu bariery, która stawała na drodze aktywności postaci utrudniając, bądź uniemożliwiając jej dalszą drogę.

Spektakl spotkał się z uznaniem zgromadzonej publiczności. Szczególnie jednak wartościowe było to, iż odbył się on bezpłatnie, co umożliwiło udział szerszej publiczności. Warto dodać, iż wydarzenie to uświetnił pokaz gry na skrzypcach Karoliny Świtalskiej oraz rozmowa panelowa poprowadzona przez Annę Kościańską, w której udział wzięli również Pełnomocnik Prezydenta Miasta Częstochowy ds. Organizacji Pozarządowych Robert Kępa oraz Jolanta Sulema - Pełnomocnik Prezydenta Miasta Częstochowy ds. Osób Niepełnosprawnych.

Organizatorami pokazu byli: Teatr Autorski Blee, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Częstochowie oraz Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie.

Adrianna Sarnat-Ciastko

*Grająca na skrzypcach
Karolina Świtalska*

STUDENCKA GAZETA ON-LINE WYDZIAŁU PEDAGOGICZNEGO – RUSZYŁA!

Po kilkunastu, a może i nawet kilkudziesięciu tygodniach zmagania, jakie zapoczątkowała propozycja powstania takiego portalu internetowego, w końcu udało się doprowadzić przedsięwzięcie do ostatecznego finału. 25 lutego nastąpiło oficjalne otwarcie strony gazety. Wywieszono plakat na uczelni, rozdano ulotki oraz umieszczono informacje na stronach uczelnianych.

Dzięki badaniom ankietowym, przeprowadzonym na wydziale pedagogicznym w roku ubiegłym, ustalono, iż za gazetą taką opowiedziało się ponad 90% studentów. Tak liczne poparcie zmobilizowało nas do intensywnej pracy nad powstaniem studenckiej gazety on-line.

Chcąc wyjść na przeciw oczekiwaniom, jakie deklarowane były w ankietach, stworzono podstawowe działy. Zdaniem studentów najbardziej pożądane były: ciekawe artykuły tematyczne (powiązane ze studiami), baza humoru i cenne linki. Cała praca nad gazetą podporządkowana była zebraniem wcześniej opiniom. W trakcie tworzenia portalu dbano o to, by miał on charakter zarówno edukacyjno-informacyjny, jak i rozrywkowy. Mamy nadzieję, że strona sprostała tym kryteriom. Bogaty zasób treści był naszym priorytetem. Stworzona została mała czytelnia naukowa, czy obszerny dział linków, oraz artykułów. Dodatkowo powstał dział Wasze, w którym studenci mogą prezentować swoje dokonania.

Co jeszcze znajdziemy w gazecie? Poza wspomnianymi wcześniej rozwiązaniami, wpadliśmy na pomysł utworzenia małego działu sond, w których studenci oddawaliby głosy w danej sprawie. Jest to nowe przedsięwzięcie, które powstało w ostatnich dniach.

Mając na uwadze wspomniany wcześniej aspekt edukacyjny, stworzyliśmy dział testów i quizów. Zamierzeniem naszym jest sukcesywna jego rozbudowa. Do dyspozycji studentów jest także dział ogłoszeń – serdecznie zapraszamy do ich umieszczania.

Na zakończenie dodamy, iż strona posiada księgę gości – zachęcamy do wpisów. Wszelkie wnioski, pomysły i sugestie można słać na adres redakcji: redakcja.ajdgazeta@gmail.com.

W najbliższej przyszłości planujemy stworzyć możliwość komentowania artykułów.

Zachęcamy do odwiedzenia portalu.

Miłego klikania!

Wygląd gazetki on-line

Redaktorzy,
Izabela Chróst
Anna Mikuta

Zapraszamy wszystkich na:

http://www.wp.ajd.czest.pl/gazeta_on-line/

Do roku 2012 każde wydawane oficjalnie świadectwo poświadczające kwalifikacje powinno mieć adnotację wskazującą na jego położenie w krajowej, a przez to i w europejskiej ramie kwalifikacji

EUROPEJSKIE RAMY KWALIFIKACJI

Część I

Europejskie ramy kwalifikacji zostały wprowadzone do obszaru edukacyjnego Europy zaleceniem Parlamentu i Rady Europejskiej z 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji do uczenia się przez całe życie. Ich zapowiedzi można znaleźć m.in. w zaleceniu Parlamentu i Rady Europejskiej z 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie. Dla europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego elementem przygotowania do nich stał się komunikat konferencji w Bergen z maja 2005 r. zalecający prace nad strukturami kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego jako istotny element procesu bolońskiego.

Czym są europejskie ramy kwalifikacji (podstawowe zasoby informacji znaleźć można na: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture) i jak mają się do wprowadzanych w różnych krajach struktur kwalifikacji w obrębie szkolnictwa wyższego?

CO I KIEDY

Według wspomnianego zalecenia parlamentu oraz towarzyszących mu dokumentów można powiedzieć, że europejskie ramy kwalifikacji (ERK) są wspólnym europejskim systemem odniesienia, który powiąże krajowe systemy i ramy kwalifikacji różnych państw. W praktyce to narzędzie przełożenia i porównania poziomów kwalifikacji pomiędzy krajami, co ma na celu przede wszystkim: zwiększenie mobilności na rynku pracy i dostępności dalszego uczenia się. Europejskie ramy kwalifikacji zostały zatem tak zaprojektowane, aby spełniać rolę punktu odniesienia dla różnych systemów i ram kwalifikacji w Europie. Biorą pod uwagę różnorodność systemów krajowych i ułatwiają przełożenie i porównanie systemów kwalifikacji pomiędzy państwami. W tym sensie stanowią „meta” system dla ram/systemów krajowych.

W procesie wdrażania ERK zakłada się, że każdy kraj powinien odnieść swoje kwalifikacje krajowe (dyplomy, zaświadczenia lub inne certyfikaty) do ośmiu poziomów ERK poprzez krajowe ramy kwalifikacji lub domniemane poziomy w krajowym systemie kwalifikacji. Ostatecznie jednak wszystkie kwalifikacje przyznawane w Europie powinny zawierać odniesienie do ERK.

Program wdrożenia krajowych ram jest dobrowolny, ale dla krajów, które zdecydują się na to, zalecane jest przyjęcie następujących terminów realizacji:

- do 2010 – powiązanie krajowych systemów edukacji z europejskimi ramami edukacji za pomocą ram krajowych;
- do 2012 – umieszczanie na indywidualnych zaświadczeniach poświadczających kwalifikacje odniesienie do stosownego poziomu ram europejskich.

Do czasu ogłoszenia rekomendacji z kwietnia 2008 r. nie podjęto w Europie próby wprowadzenia zestawu poziomów odniesienia/deskryptorów opartych na efektach uczenia się obejmujących wszelkie formy kwalifikacji oraz cały zakres ich poziomów. Choć cel tej operacji jest jasny i oczywisty – idzie o zwiększenie mobilności edukacyjnej oraz na rynku pracy osób posiadających kwalifikacje, to wprowadzenie tego mechanizmu wymaga dobrego zrozumienia znaczeń używanych w niej terminów (czasem zmiany w stosunku do obecnie używanych). Oto kilka przykładów.

Kwalifikacja – formalny wynik procesu oceny i walidacji uzyskany w sytuacji, w której właściwy organ stwierdza, że dana osoba uzyskała efekty uczenia się zgodne z określonymi standardami.

Komentarz – mamy tu rozbieżność z potocznym rozumieniem słowa kwalifikacja w języku polskim, a także z terminologią stosowaną w opisie „kwalifikacji standardów zawodowych”. Termin „kwalifikacja” jest prostą kalką językową angielskiego słowa *qualification* używaną już w wielu oficjalnych dokumentach – m.in. w oficjalnym tłumaczeniu rekomendacji Parlamentu i Rady Europy. Jego przyjęcie wymagać będzie zmiany obyczaju językowego, a trudno jest znaleźć w języku polskim stosowny inny termin.

Efekty uczenia się – określenie tego, co uczący się wie, rozumie i potrafi wykonać po ukończeniu procesu uczenia się, które dokonywane jest w kategoriach wiedzy umiejętności i kompetencji.

Komentarz – efekty uczenia się są zalecaną bazą do tworzenia wszelkich programów nauczania: od poziomu tworzenia podstawy programowej w oświacie do określania programów studiów doktoranckich.

Krajowy system kwalifikacji – oznacza wszystkie aspekty działalności państw członkowskich związane z uznawaniem uczenia się i inne mechanizmy łączące kształcenie i szkolenie z rynkiem pracy i społeczeństwem obywatelskim. Obejmuje opracowanie i wdrożenie rozwiązań instytucjonalnych i procedur związanych z zapewnianiem jakości, oceną i przyznawaniem kwalifikacji. Krajowy system kwalifikacji może się składać z kilku podsystemów i obejmować krajowe ramy kwalifikacji.

Europejskie ramy kwalifikacji – są wspólnym europejskim systemem odniesienia, który powiąże krajowe systemy i ramy kwalifikacji różnych państw.

Krajowe ramy kwalifikacji – oznaczają narzędzie służące do klasyfikowania kwalifikacji na wyszczególnione według przyjętego zespołu kryteriów poziomy osiągnięć w uczeniu się, które ma na celu integrację i koordynację krajowych podsystemów kwalifikacji oraz poprawę przejrzystości, dostępności, rozwoju i jakości kwalifikacji w odniesieniu do rynku pracy i społeczeństwa obywatelskiego.

DESKRYPTORY POZIOMÓW

Każdy poziom ERK jest określony przez zestaw deskryptorów wskazujących na efekty uczenia się odpowiadające kwalifikacjom na tym poziomie w dowolnym systemie kwalifikacji. ERK obejmują: kształcenie ogólne, kształcenie i szkolenia zawodowe, kształcenie wyższe oraz edukację osób dorosłych. Z zasady każdy z 8 poziomów powinien być możliwy do osiągnięcia poprzez wiele rozmaitych ścieżek edukacji, zatem mamy w tu znaczące otwarcie na edukację pozaformalną.

W ERK podane są trzy grupy deskryptorów, a mianowicie:

- Wiedza, która w kontekście ERK:
 - może być teoretyczna lub faktograficzna,
 - oznacza efekt przyswajania informacji poprzez uczenie się jest zbiorem faktów, zasad, teorii i praktyk powiązanych z dziedziną pracy lub nauki.
- Umiejętności, które w kontekście ERK mogą być:
 - kognitywne (zastosowanie myślenia logicznego, intuicyjnego i kreatywnego),
 - oraz praktyczne (związane ze sprawnością manualną i korzystaniem z metod, materiałów, narzędzi i instrumentów); a oznaczają zdolność do stosowania wiedzy i korzystania z *know-how* w celu wykonywania zadań i rozwiązywania problemów.
- Kompetencje (inne kompetencje, postawy?), które w kontekście ERK:
 - określa się w kategoriach odpowiedzialności i autonomii,
 - oznaczają udowodnioną zdolność stosowania wiedzy, umiejętności i zdolności osobistych, społecznych lub metodologicznych okazywaną w pracy lub w nauce oraz w karierze zawodowej i osobistej.

Deskryptory zostały przygotowane w celu ujęcia pełnego spektrum efektów uczenia się, bez w względu na kontekst edukacyjny czy instytucjonalny: od

Przykładowe zapisy deskryptorów poziomów

Poziomy	Wiedza	Umiejętności	Kompetencje
1	Podstawowa wiedza ogólna	Podstawowe umiejętności wymagane do realizacji prostych zadań	Praca lub nauka pod bezpośrednim nadzorem w zorganizowanym kontekście
2	Podstawowa wiedza faktograficzna w danej dziedzinie pracy lub nauki	Podstawowe umiejętności praktyczne lub kognitywne potrzebne do korzystania z istotnych informacji w celu realizacji zadań i rozwiązywania rutynowych problemów przy użyciu prostych zasad i narzędzi	Praca lub nauka pod nadzorem o pewnym stopniu autonomii
3			
4	Faktograficzna i teoretyczna wiedza w szerszym kontekście danej dziedziny pracy lub nauki	Zakres umiejętności kognitywnych i praktycznych potrzebnych do generowania rozwiązań określonych problemów w danej dziedzinie pracy lub nauki/zadań	Samodzielna organizacja w ramach wytycznych dotyczących kontekstów związanych z pracą lub nauką, zazwyczaj przewidywalnych, ale podlegających zmianom Nadzorowanie rutynowej pracy innych, ponoszenie pewnej odpowiedzialności za ocenę i doskonalenie działań związanych z pracą lub nauką
5			
6	Zaawansowana wiedza w danej dziedzinie pracy i nauki obejmująca krytyczne rozumienie teorii i zasad	Zaawansowane umiejętności wykazywane się biegłością i innowacyjnością potrzebną do rozwiązywania złożonych i nieprzewidywalnych problemów w specjalistycznej dziedzinie pracy lub nauki	Zarządzanie złożonymi technicznymi lub zawodowymi działaniami lub projektami, ponoszenie odpowiedzialności za podejmowane decyzje w nieprzewidywalnych kontekstach związanych z pracą lub nauką, ponoszenie odpowiedzialności za zarządzanie rozwojem zawodowym jednostek i grup
7	Wysoko wyspecjalizowana wiedza, której częścią stanowi najnowsza wiedza w danej dziedzinie pracy lub nauki, będąca podstawą oryginalnego myślenia lub badań. Krytyczna świadomość zagadnień w zakresie wiedzy w danej dziedzinie oraz na styku różnych dziedzin	Specjalistyczne umiejętności rozwiązywania problemów potrzebne do badań lub działalności innowacyjnej w celu tworzenia nowej wiedzy i procedur oraz integrowania wiedzy z różnych dziedzin	Zarządzanie i przekształcanie kontekstów związanych z pracą lub nauką, które są złożone, nieprzewidywalne i wymagają nowych podejść strategicznych. Ponoszenie odpowiedzialności za przyczynianie się do rozwoju wiedzy i praktyki zawodowej lub za dokonywanie przeglądów strategicznych wyników zespołów
8	Wiedza na najbardziej zaawansowanym poziomie w danej dziedzinie pracy lub nauki oraz na styku różnych dziedzin	Najbardziej zaawansowane i wyspecjalizowane umiejętności i techniki w tym synteza i ocena, potrzebne do rozwiązywania krytycznych problemów/badań lub działalności innowacyjnej oraz do poszerzania i ponownego określenia istniejącej wiedzy lub praktyki zawodowej	Wykazywane się znaczącym autorytetem, innowacyjnością, autonomią, etyką naukową i zawodową oraz trwałym zaangażowaniem w rozwój nowych idei i procesów w najważniejszych kontekstach pracy zawodowej lub nauki, w tym badań

kształcenia podstawowego po poziom studiów doktoranckich. Pomiędzy tymi punktami skrajnymi powinny być ułożone poziomy kształcenia ogólnego i przygotowującego do zawodów. Zatem deskryptory dotyczą i kształcenia formalnego i pozaformalnego, początkowego i zaawansowanego, ustawicznego i doskonalenia doświadczeń zawodowych.

Deskryptory są tak sformułowane, aby wyraźnie odróżnić cechy kształcenia na poziomie niższym od tych na poziomie wyższym i ukazać postęp w kategoriach zmian (np. złożoności wiedzy). Założeniem układu deskryptorów do poziomów jest to, że efekty uczenia się na danym poziomie zawierają w sobie efekty uczenia się na poziomie niższym. Nie jest to zapisane *explicité* w deskryptorach, lecz zawarte w domniemaniu.

Warto spojrzeć na przykładowe zapisy deskryptorów poziomów (patrz: tabela).

W Polsce nie podjęto jeszcze decyzji, którym poziomom ERK przyporządkowane zostaną poziomy edukacji krajowej. Każdy kraj ma swobodę w definiowaniu liczby poziomów w zgodzie z własnym systemem edukacyjnym, tradycjami, potrzebami czy innymi czynnikami. Choć więc w Polsce, na pierwszy rzut oka, oczywiście wydaje się przypisanie 8 poziomów odpowiednio do szkoły podstawowej, gimnazjum, szkoły zawodowej, liceum, kształcenia policealnego, licencjatu, magisterium i studiów doktoranckich, to decyzja o tym zostanie podjęta po dokładnym rozpatrzeniu sekwencyjności wydawanych w naszym kraju świadectw i dyplomów oraz rozstrzygnięciu umieszczenia w ramach krajowych takich form edukacji, jak np. studia podyplomowe (osobny poziom czy „międzypoziom” bez przypisanej sobie numeracji).

Warto powtórzyć: do roku 2012 każde wydawane oficjalnie świadectwo poświadczające kwalifikacje powinno mieć adnotację wskazującą na jego położenie w krajowej, a przez to i w europejskiej ramie kwalifikacji. Dotyczyć to będzie tak samo świadectwa mistrzowskiego cukiernika, wydawanego przez odpowiedni cech np. w Radomiu, co dyplomu ukończenia studiów podyplomowych w zakresie europejskiego prawa gospodarczego, wydawanego np. przez Kolegium Gospodarki Światowej SGH.

ERK A PROCES BOLOŃSKI

Proces boloński wcześniej niż inne programy unijne podjął prace nad ramami kwalifikacji do szkolnictwa wyższego w Europie. (Uwaga: w Polsce w pracach nad tym zagadnieniem do szkolnictwa wyższego używane było uprzednio słowo „struktura” kwalifikacji, które lepiej oddaje wielowymiarowy i dynamiczny charakter systematyzacji kwalifikacji niż „płaskie” ramy. Terminologia oficjalnych dokumentów europejskich na razie wymusiła ujednoczenie słownictwa ze wskazaniem na: „ramy”, choć sprawa nie jest jeszcze ostatecznie przesądzona.) Wedle zawartego w dokumentach z kwietnia 2008 r. stwierdzenia: „Europejskie ramy kwalifikacji są w pełni zgodne z ramami kwalifikacji europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego w myśl procesu bolońskiego. W szczególności deskryptory w ERK na poziomach 5–8 odsyłają do deskryptorów uzgodnionych w ramach procesu bolońskiego. Deskryptory ERK różnią się od bolońskich jedynie tym, że obejmują także kształcenie i szkolenie zawodowe oraz kontekst pracy – na wszystkich poziomach – włączając w nie poziomy najwyższe”. Zarazem jednak w dokumentach wskazuje się na rozbieżności dotyczące niektórych elementów obydwu systemów. Idzie przede wszystkim o systemy ECTS i ECVET, których harmonizacja jest obecnie przedmiotem prac. Podobną sytuację mamy w kwestii zapewniania jakości (standardy ENQA i przygotowywane ENQAVET). Na razie zaleca się uzgadnianie tych struktur na poziomach krajowym.

KRAJOWE RAMY

Od ponad roku przy MNiSW pracuje grupa robocza przygotowująca projekt krajowych ram kwalifikacji szkolnictwa wyższego bazujący na wytycznych bolońskiej struktury/ramy kwalifikacji. Projekt ten zostanie niebawem skierowany do konsultacji w środowisku akademickim. Wyrażam nadzieję, że będzie im towarzyszyć szeroka dyskusja także na łamach „Forum Akademickiego”.

Od października 2008 przy MEN pracuje zespół ekspercki przygotowujący projekt krajowych ram kwalifikacji zgodnych z rekomendacją na temat europejskich ram kwalifikacji całej 8-poziomowej edukacji. Jego skład reprezentuje trzy największe obszary wydawania poświadczonych świadectw, dyplomów i certyfikatów (czyli kwalifikacji, wedle terminologii ERK): oświatę, szkolenia zawodowe oraz szkolnictwo wyższe. To ostatnie reprezentowane jest przez członków grupy pracującej nad projektem MNiSW, co pozwoli na przeniesienie uzyskanych w niej rezultatów i niedublowanie prac, a także na uzyskanie spójnego wyniku – zarysu polskich krajowych ram kwalifikacji.

Ewa Chmielecka

Prof. dr hab. Ewa Chmielecka, ekspert boloński, członek European Qualification Framework Advisory Group oraz The Bologna Coordination Group for Qualifications Frameworks.

*Czekamy na wypowiedzi, sugestie, materiały.
Zastrzegamy sobie prawo skracania i adiustacji tekstów.
Czytelniku, opinii autorów nie należy identyfikować ze stanowiskiem
Kierownictwa Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie ani poglądami Redakcji.*

Pismo *Res Academicae* wydaje Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie za zgodą JM Rektora.

Redaktor naczelny: Marek Makowski

Projekt i łamanie komputerowe: Adrianna Sarnat-Ciastko

Korekta: Wiesław Paszkowski

Fotografia na okładce: Wioletta Sołtysiak

Drukarnia: Drukarnia Wydawnictw Naukowych w Łodzi

Nakład: 300 egz. bezpłatnych

Res Academicae

ISSN 1428/3107

Adres Redakcji:

ul. Waszyngtona 4/8,

42-217 Częstochowa

e-mail: m.makowski@ajd.czyst.pl

Dzień Wolontariusza

Fot.: A. J. Cerniewska

Wystawa w Bibliotece Głównej

Fot.: M. Makowski

Dyrektor BG Alicja Raczyńska i Józef Andrzej Bossowski otwierają wystawę

ISSN 1428-3107